דער קענעדער איד

THE ISRAELITE — Canadian Jewish Weekly — 796 Main Street.

Vol. III. No. 34. Winnipeg, Thursday, October 10th, 1912. — וויניפעג, דאנערשטאג, כ"ט תשרי, תרע"ג.

קאנדידאטען פיר מעיאר

מעיאר וואהס קום ענדע רעזיגנאציאן האט ארויסגערופען א מהומה אין שטאדט. די שטייער־צאהלער זיינען פערנומען מיט דער פראגע פון נאמיניהרען א נייעם מעיאר. א פעטיציאן, וועלכע בעט אלדערמאן קראאו צו אננעהמען די נאמינאציאן פאר מעיאר, צירקולירט איבער'ן שטאדט און ווערט אונטערגעשריבען פון אסך שטייערצאהלער. אויך ווערען די קאנטראלערס הארוויי, קאקבארען און דאגלעס איינגערעדט פון זייערע פריינד צו אריינגעהן אין שטרייט פאר מעיארשיפ.

נויארקער קאפיטאליסטען אין וויניפעג.

לעצטע וואך האבען איינינע נויארקער קאפיטאליסטען בעזוכט וויניפעג. זיי פאהרען איבער דער וועסט ספעציעל זיך צו בעקענען מיט די בעדינגונגען וואס פאדערען גרויסע הלואות. לעצטען יאהר האבען זיי אין מאנטרעאל אינוועסטעט 1,800,000 דאלאר.

וועניגער געלד אויף נדבות.

פארינע וואך איז אויף א מיטינג פון דער באָרד אָף קאנטראל בעשפראכען געווארען די פראגע וועגען דער יעהרליכער נדבה פאר די וואהלטהעטיגע אנשטאלטען. עס איז בעשלאסען געווארען צו רעקאמענדירען דעם סיטי קאנסול אז ער זאל פערקלענערען די נדבות פאר די דערמאהנטע אנשטאלטען פיז 50 טויזענד דאלאר.

נאטירליכע גאז בעלייכטונג פיר וויניפעג.

דזשארדזשעסאן און שימין, די פארשטעהר פון דער קאלגאריער קאמפאני, וועלכע האבען פארגעלעגט גאז פאר וויניפעג אויף 25 סענט א טויזענד קוביק פוס, האבען פארינע וואך געמאכט זייער אפיציעלען פארשלאג אויף א זיצונג פון דעם סיטי קאנסיל. דער פלאן איז צו ברענגען דעם גאז דורך שטאלענע רעהרען פון מעדיסין העט. דאס איינפיהרען דעם גאז אין די וואהנונגען ווערט איבערגעגעבען דער שטאדט זעלבסט. צו דיזען צוועק וועט די שטאדט דארפען אדער אויסקויפען די עקזיסטירענדע גאז קאמפאני אדער אויפבויען אן אייגענע. דזשארדזשעסאן און שימין האבען ערקלעהרט, אז די קאמפאני קען אנהויבען צושטעלען דעם גאז פון 31טען דעצעמבער 1915. זיי האבען אויך פארגעשלאגען א 30 יאהריגען קאנטראקט, צוזאגענדיג אז אין פארלויף פון 30 יאהר וועט די קאמפאני ניט פערקויפען דעם גאז ביליגער צו וועלכער ניט איז שטאדט אדער שטעדטעל אין פראווינץ מאניטאבא.

גרויסע פעלדער פון דימענטען זיינען ענטדעקט געווארען אין קאנגא ביים גרעניץ פון די פארטוגעזישע קאלאניעס. די ענטדעקונג איז געמאכט געווארען פון א בעלגישע קאמפאני אין וועלכער אמעריקאנער מיליאנערען זיינען מיטגלידער. 600 דימענטען זיינען שוין געפונען געווארען.

וועניגער האָמסטעדערס.

עס שטעלט זיך ארויס אז די האמסטעדס אין דער וועסט האבען אנגעווארען זייער ציציהונגס קראפט פאר קאלניסטען. אמת, היינטיגען יאהר זיינען אין דער וועסט ארויף אויף ערד מעהר קאלאניסטען איידער פאריגען יאהר, אבער דאס זיינען ניט קיין האמסטעדס נאר געקויפטע ערד פאר גוטע געלד. פאר די לעצטע זיבען מאנאטען איז אויף האמסטעדס אין דער וועסט ארויף 22,707, מיט 1,245 וועניגער איידער פאר די זעלבע 7 מאנאטען פון פארינען יאהר. אין מאניטאבא פראווינץ איז פאר די לעצטע 7 מאנאטען ארויף אויף האמסטעדס 1,748 קאלאניסטען, אין סאסקעטשעוואן—11,699; אין אלבערטא—8,744, און אין בריטיש קאלומביא—בלויז 170.

דאָס נייע פאַרלאַמענט בילדינג.

דאס נייע פארלאמענט בילדינג וועט פערנעהמען א פלאץ פון 320 ביי 340 פוס. דער הויפט־אריינגאנג וועט זיין פון בראדוויי, עס וועלען אויך זיין טהירען פון די איבעריגע דריי זייטען. אין בייסמענט וועלען זיך געפינען דעם אינזשיניערס דעפארטמענט, דער ארכיוו און דער סמארייזש; אויף'ן ערשטען שטאק וועלען זיך געפינען די אפיסעס פון די הויפט עקזעקוטיווע דעפארטמענטס; אויף'ן צווייטען — די טשאמבער קאנסול רום, קאמיטע רומס און ביבליאטעק, און אויף'ן אויבערשטען— פערשיעדענע עקזיקוטיווע דעפארטמענטס. די בילדינג וועט קאסטען 2 מיליאן דאלער.

סיטי פאַדערט בעפריעדיגונג.

300,000 דאל. איז געווען אויסגעצאהלט פאר שאדען צו די אייגענטהימער פון פראפערטי ביי דאס אויפבויען דעם מיין סט. סאבוויי. פון דיזער סומע האט די שטאדט איינגעצאהלט 203650 דאלער און די סי. פי. אר. קאמפאני בלויז 93,653 דאלער. די קאנטראלערס האבען זיך יעצט ארומגעזעהן אז דאס איז אן אומרעכט בנוגע דער שטאדט און זיי פאדערן אז די קאמפאני זאל זיך אויסגלייכען מיט דער שטאדט דורך אן ארביטריישאן. מר. ר. ט. ראליי איז בעשטימט געווארען אלס פארשטעהער פון דער שטאדט צום ארביטריישאן.

סיטי פאוער פלענט צו פערגרעסערען.

די פערגרעסערונג פון דעם סיטי פאוער פלענט כדי ער זאל קענען ארויסברענגען פון 15,000 ביז 18,000 פערדקראפט נאך איידער דאס יאהר וועט זיך ענדיגען, איז דיסקוטירט געווארען פארינע וואך אויף א מיטינג פון דער פייער, וואטער, לייט ענד פאואר קאמיטע. מענעדזשער גלאסקא האט אנגעוויזען די נויטווענדיגקייט פון מאכען אזא פערגרעסערונג. די געשעפטען פון דעם פלענט האבען אזוי שנעל אויסגעוואקסען אז עס איז אבסאלוט נויטווענדיג צו צושטעלען נאך מאשינערי כדי צוהאבען די מעגליכקייט ארויסצוברענגען אזוי פיעל קארפט וויפיעל די בירגער פאדערען. די הוצאות אויף צו פערגרעסערן דעם פלענט וועט דערגרייכען 250,000 דאלאר. צוויי אדער דריי נייע בילדונגס מיט אלע איינריכטונגען וועלען דארפען אויפגעבויעט ווערען ביז הערבסט פון דעם נעקסטען יאהר.

בעריכט פון גערעטעניש

לעצטע וואך איז ערשינען דער בעריכט פון דער סי. פי. אר. וועגען דעם גערעטעניש אין דער וועסט. פון דעם בעריכט שטעלט זיך ארויס אז פאר'ן לעצטען מאנאט האט איבעראל גערעגענט זעהר פיעל און דעריבער איז דאס שניידען און דרעשען געווען געשטערט. די ווייץ און גערשטען איז שוין אין גאנצען אפגעשניטען; דער האבער איז כמעט אויך אפגעשניטען; דער פלאקס שטעהט אבער אין גאנצען אויף'ן פעלד. אין אלגעמיין ווערט אין בעריכט ארויסגעזאגט א מיינונג אז דאס גערעטעניש פאר היינטיגען יאהר וועט זיין דאס גרעסטע וואס קענעדא האט ווענס געהאט. דאס דורכשניטליכע גערעטעניש איז פון 25 ביז 45 בושעלס אויף אן אייקער. ס'פיהלט זיך אבער א מאנגל אין מארקען צו אויסברענגען די תבואות.

פון רוסלאנד ווערט געמעלדעט אז דער גובערנאטאר פון כערסאן האט אבגעלייגט דעם גירוש אויף די אידען פון כערסאנער גובערניע ביז נאך יו"ט.

מאַס מיטינג אין בית יעקב שוהל.

דער בעוואוסטער רעדנער

ש. פרענקעל

וועט אדרעסירען א מאסען פערזאמלונג אין בית יעקב שוהל

זונטאג, 13טען אקטאב.

אום 4 אוהר נ. מ. שארפ

קומט אין צייט — אלע ווילקאמען.

א ריעזען מאסען פערזאמלונג

וועט אבגעהאלטען ווערען

זונטאג, 13טען אקטאב.

אום 8 אוהר אבענד

אין קווינס האל.

עס וועלען רעדען:

הרב י. י. כהנאוויטש, ש. פרענקעל, לאיער מ. פינקעלשטיין און א. אסאווסקי.

דער צוועק פון דיזען מיטינג איז צו ערוועקען דעם ברידער געפיהל פון די וויניפעגער אידען צו די אומגליקליכע, ארויסגעטריבענע אידען פון ניקאלאיעוו וועלכע שמאכטען יעצט אין די טויזענדער און זעהן וואס מען קען טהאן אום צו פערלינדערען זייער לאגע.

קומט אין מאסען.

רודין און סטאָן ריעלטי קא.

אונטער דיזען נאמען האט זיך געעפענט אין 876 מיין סטריט א נייער ריעל עסטייט אפיס, וואו עס וועלען אויך זיין אבטהיילונגען פאר לאָאנס און אינשורענס.

ארענטליכע בעהאנדלונג איז געזיכערט. פהאן סט. דזשאהן 2127

דער טעלעפאן נומער פון „איד" איז סט. דזשאהן 2213

ערשטער אידישער ריעל עסטייט אָפיס אין דער נאָרד ענד.

ווער עס האט הייזער אָדער לאָטס צו פערקויפען, אָדער ווער עס וויל קויפען; ווער עס וויל בייטען לאָטס פאַר הייזער אָדער פאַרמס, זאל זיך ווענדען צו

ב. ראָבינסאָן און זאָהן

אין 292 1-2 סעלקירק עוועניו — פהאָן סט. דזשאָן 2445

נעמען אָן הייזער צו פערענטען און רענטען. שבת געשלאָסען, זונטאָג אָפען

רעזידענס 654 מאָונטיין עוועניו — פהאָן סט. דזשאָן 737

קאָנטראַקטאָרס און בילדערס. (14

אונזער נאמען איז אייך א גאראנטיע פאר רעאלע ביזנעס.

נ. סגל'ס בעקעריי

איז דאס איינציגע פלאץ, וואו ברויט, בולקע ווערט געבאקען ריין און זויבער. ברויט ווערט אויך דעליווערט צו הויז. טעלעפאנירט אב סט. דזשאן 1488 אדער קומט אין

510 סעלקירק עוועניו.

די ביזי בי דזשועלערי סטאָר

מאקס סטיימאן, פראפ. וועלכע איז געגרינדעט זייט 1890, און יעצט געמופט אין

658 מיין סטריט.

האט ארייגעקראגען א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי זייגערס, ספעשיל יוראפעאישע וואנד זייגערס, דיימאנטענע רינגען, אלעס אין דעם ליין פון דזשועלערי קריגט איהר יעצט ביי מיר צו די מעסיגע פרייזען.

אייער געלד בעקומט איהר צוריק ווען איהר זייט אונצופרידען מיט דער ווארע

Busy Bee Jewellery
Max Steiman, Prop.
658 Main Street

פהאן גערריי 3024 און מיין 3417

ר. קאָהן און פאַמיליע

מאכען בעקאנט צו אלע זייערע פריינד און בעקאנטע דאס זיי האבען ארויסגעמופט פון 689 סעלקירק

אין 375 באראוס עוועניו.

דער זעלבער פהאן סט. דזשאן 1308

זעהט אטרופין'ס אדוו. אויף פיידזש 2.

דער „איד" מאַכט דזשאַב פרינטינג

שבת אבענד דעם 19טען אָקטאָבער וועט אין מיניזקס האָל, דאָפרין עוועניו, פאָרקומען אַ קאָנצערט און באָל, אַראַנזשירט פון פעראיין „אידישע יוגענד" צו גונסטען דער נאַציאָנאַל ראַדיקאַלער שולע.

ב. י. גאלדשטיין.

א אינטערוויו מיט א מערדער.

(1טע פארטזעצונג).

אלזא דער שבת איז געווען טויזענד מאל ערגער פון דעם פרייטאג צו נאכט און דער נאכמיטאג איז געווען דער שווער פונקט: דאן האט דער טאטע גענומען מיך עקזאמענירען.

אויב איהר האט א דאקוטשליוועו פוילען פערד, וועמען איהר גיט דעם גאנצען טאג פרעסען דאס בעסטע און דאס שעהנסטע און ווען עס קומט צום שפאן, וויל ער זיך פון ארט ניט ריה־רען, אסור אויב איהר דערלאנגט איהם א העלפט בייטשען וויפיעל איך פלעג ארייננכאפען ביי דעם עקזאמען.

דער דערצעהלער האט זיך פלוצים אבגעווענדעט אן א זייט און ארויסגע־קראגען א טיכעלע וועלכעס ער האט צונעטוליעט צו זיינע אנגעלאפענע אוי־גען און באלד ווייטער פארטגעזעצט:

„איך מוז אייך אבער אריינוווארפען א נאלדענעם בליין אין דער טומלער, וויסטער און מורא׳דיגער פינסטערניש און — דאס איז מיין מאמע!

ווען איך האב צוגענומען די פעטש פונ׳ם טאטען, פלעגט דאן די מאמע שטעהן פון יענער זייט טהיר און מיט בלוטיגע טרעהרען צוקוקען ווי איהר יונג קינד מאטערט זיך. יעדער פאטש האט אבגעקלונגען און אבגעריסען א שטיק פון איהר הארצען, יעדער טרעהר וואס איך האב פערגאסען האט אויפגע־התמ׳עט א קוואל, א גאנצ ים פון אמת׳ע, נארימע, מיטליידענדע, מו־טערליכע טרעהרען. זי האט געוויינט מיין גוטע, אלטע און פער׳הושך׳טע מאמע. אבער צו נאריש איז זי געווען און קיין איינמאל האט זי דאס מיר ניט געזאגט, ביז איך האב דאס אליין ניט ערפאהרען און פון דאן אן האבען מיך די קלעפ אזוי ניט געארט און די פעטש האבען מיך ניט אזוי געשמארצט. דער וועהטאג איז מיר פיעל לייכטער געווען׳

דאס ארויסגעזאגט האט ער זיך פון ארט א הויב געטהאן און א רעווע גע־טהאן ווי א געקוילעטער אקס: „אוי, מאמע, טהייערע מאמעניו!״...

* * *

די זונן האט זיך געזעצט און קאלטע, גאלדענע שטראהלען האבען אריינגע־שטאכען זייערע שפיצען אין דעם מיט אייזען פערצוימטען פענסטער.

אין טורמע האט זיך געהערט א באהר, א טרויעריגער, א הארץ רייסענדער. דאס האבען די ארעסטאנטען געזונגען די אבענד תפילה. די טענער האבען אריינגעדרונגען אין מיר איז גע־ווארען אזוי אונהיימליך, אזוי דריקענד.

דער דערצעהלער האט א ווילע מיך בעטראכט און זיך ווידער רוהיג אראב־געזעצט אויף זיין באנק און אנגעפאנ־גען:

איהר זעהט אפנים אז איך פיהל נאך עטוואס.

אבער מיין מאמע אינטערעסירט דאך אייך ניט. פאר איהר וועט איהר דאך קיין אין שורה ניט אבגעבען, איהר בילד וועט איהר אוודאי ניט געבען. כאטש גלויבט מיר, איך בין זיכער אז ווען מיין מאמע זאל יעצט זיין יונגער מיט אזעלכע לומפיגע 15—20 הונדערט וואכען, וואלט איהר אצינד געשטאנען פאר איהר אויף די קניה און וואלט אויסגעזאנגען ווי א חלב׳ען ליכטעל פאר איהרען א קוש. אבער מיין מאמע קושט ניט.

אינטערעסאנט וואלט געווען אז אזא חברה מאן ווי איהר, מיט אזעלכע לאנ־גע פיס, זאל א שפרונג טהאן און גע־וואהרע ווערען, צי האט זי אמאל דעם טאטען כאטש א־קוש געטהאן. אסור אויב איך וואלט איהם, דעם הארט הארציגען, דאס פערגינען.

אבער יעצט, ווייס איך אז אייך וועט זי ניט אינטערעסאנט זיין.

מיר געהען אלזא ווייטער.

אזוי האב איך געלעבט און געכאפט פעטש ביז איך בין אלט געווארען 18 יאהר און דאן איז ארויין דער טאטע, מיר געהייסען א קוש טהון די גמרא און פאהרען חתונה האבען.

מיט מיין ווייב וויל איך אייך ניט בעקענען, ווייל זי איז נאך ניט זעהר קיין אלטע .. און א מאנספיל, א הונד און א פייער טאר מען ניט געטרויען. אלזא א ווייב מיט אלע מעלות וואס מיין טאטען געפעלט און ווי נאט האט געבאטען. אבער אז זי שטאמט פון א פרומען טאטען, דאס מענט איהר פער־צייכנען, ווייל אויף אזוי גראב בין איך שוין ניט, איך מוז דאך אייך עפעס כאטש דערצעהלען וועגען מיין טא־טענס מתנה. יא, נדן? אי, גזלן וואס איהר זייט! נדן! איך האב דאך אריינ־געקראגען אזוי פיעל נדן מיט וויפיעל איך וואלט געקענט אונטערקויפען די גאנצע אדמיניסטראציע, וואלט געקענט אנהאדעווען א האלבע שטאדט מיט אלמנות, אויסגעהונגערטע עופה׳לעך און אייך וואלט געקלעקט א האלב יאהר צו געהן אין אפערא אויף דער ערשטער באנק און נאכהער ערשט אליין ארויסגעבען א צייטונג און ניט צוזעהן ווי דער קאלטבלוטיגער רע־דאקטאר ווארפט אייערע „בעסטע״ זא־כען אין קארב.

יא, איך האב געקראגען א היבש בי־סעל נדן. נור ווייל איך האב געפיהלט וואס פאר א צרות איך און מיין מאמע שטעהען אויס צוליעב דעם געלד, ווי־סענדיג וויפיעל די קליינע, מיאוס׳ע ווערים זיינען מקריב פאר אט דעם לומפיגען שמוציגען מעטאל; וויסענדיג ווי דאס מאכט אזעלכע קליינליכע בע־שעפענישען גליקליך — האב איך דער־פאר שוין דאן ניט ליעב געהאט דאס געלד און פלעג דערמיט שאסטען אויף אלע זייטען. מיין טאטע און מיין ווייב, געדענקט ליעבער הערר, אז זיי זיינען געווען מעהר בעפריינדעט צווישען זיך ווי איך מיט מיין אויפזעהער, האבען ענדליך בעשלאסען אז מען דארף מיט מיר פיהרען די זעלבע פאליטיק ווי בעת דער רבי פלעגט מיך שמייסען.

און דא האב איך רעוואלטירט. ווי אלע פראים האב איך שוין שטענדיג געדענקט אז דאס גרויסקייט פונ׳ם מענ־שען העננט אב אין רעוואלוציאן. דער־צו האב איך זיך אין אלגעמיין געפיהלט תקיף, פערגעסט ניט אז דאן האב איך שוין געהאט דריטהאלבען און אז איהר ווילט, פיערטהאלבען קינדער... און איהר מענט זיך זיין דער גרעסטער נאר, דער ערגסטער שוטה און דער קלענ־סטער ווארים — האט איהר אבער קינ־דער, נעהמט מען אייך אריין אין דער מיטע און מען פעררעכענט אייך אלס בעל בית. דאס הייסט א מענש מיט שטאט, א מענש מיט דעה, מיט פער־שטאנד, כאטש דער אמת איז אז יעצט איז ער נאך א גרעסערער׳עזעל...

איך האב אויך דערפיהלט ווי דער בעל הבית אין מיר פראטעסטירט. דערצו האב איך דערפיהלט נאך א זאך וואס מיר אלע דערפיהלען ווען מיר האבען שוין דריטהאלבען אדער פיער־טהאלבען קינדער... און איך האב בע־שלאסען אז דאס שעהנסטע וואלט גע־ווען אז איך זאל נאך יעצט זיין א בחור נור אזוי ווי דאס גליק האט מיר צוגע־שפיעלט וואס איך האב א טאטען ביז הונדערט און צוואנציג יאהר וואס האט מיך פערזארגט מיט פעטש, מיט גוטע רבי׳ס און מיט נאך א בעסערער ווייב און אזוי ווי זיין גוטסקייט האט זיך מיר שוין צוגעגעסען, איז אלזא — ווי איהר שרייבערס זאגט — ניט מעהר ווי רעכט איך זאל איהם איבערלאזען די גוטס־קייט און אליין זאל איך מיר אביסעל דורכפאהרען „אויסקוקען א וועלט״.

(פארטזעצונג פאלגט).

דער „איד״ מאכט דזשאב פרינטינג

באַרגיינס

וועלכע איהר קענט קויפען פון

זאַלצמאַן און ליפשיץ

872 Main Street

Phone St. John 761.

2 לאטס צווישען מאונטיין עוו. און טשווירטש סט. — 10 דאלאר א פוס.

6 רומס, פול מאדערן קאטעדזש אין רעדוואוד עווענין, פרייז נור $2.300 א סנעפ.

4 לאטס אויף סט. דזשאהן עוו. צווי־שען מעקענזי און פאַר — $20 א פוס

6 רומס, פול מארערן הויז אין רעדוואוד און פאוערס, $2.400 דאס איז אווירקליכער סנעפ.

2 לאטס אויף באראוס עוו. צווישען מעקענזי און פאַר — 33 דאל. א פוס פרייז $650

אויך האבען מיר פיעלע אנדערע סנעפס. קומט אריין אין אונזער אפיס און פרעגט זיך נאך.

מיר נעהמען זיך אונטער צו פער־קויפען אייער פראפערטי אין 24 שעה, אויב אייער פרייז איז ריכטיג.

פלענער פיר הייזער, סטארס, בלאקס ווערען געמאכט אין אונזער אפיס אונטער דער אויפזיכט פון

סיוויל אינזשיניר ח. זאלצמאן

די איינציגע און די ערשטע

אידישע לאַמבער יאַרד

אין וויניפעג

די וואַשאַו לאַמבער קאַ.

יעדער וועד עס וויל בעהאנדעלט ווע־רען אויף׳ן ארענטליכסטען שטייגער, זאל זיך ווענדען אין אונזער ניט לאנג געעפענטען לאמבער יארד. פערפעהלט ניט די זעלטענע געלעגענהייט צו האבען די בעסטע לאמבער צו די ביליגסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

קאר. היגגינס און קוירטעס סט.

פהאן מיין 3317

(44 לעסק און טשערניאק, פראפס.

עס איז כדאַי

אז איהר זאלט געדענקען 4 זאכען.

1) אז אטרובין בראדערס׳ סטאר איז אין 390 סעלקירק עווע.,

2) אז זייער טעלעפאן נומער איז סט. דזשאהן 1933,

3) אז אלעס וואס ביי זיי אין סטאר איז פריש, געזונד און צו דער מעסיג־סטער פרייז,

4) אז זייער ליין דריי גודס, מענס פארנישינג און שוך ווארג איז אפ טו דייט.

אלערליי לייכטער

טליתים, ספרים א. ד. ג.

איז יעצט צו קריגען צו ביליגער פרייז

ביי

ברוך טשערניאַק

די קונים אין קאנטרי דארפען זיך צו איילען אצינד מיט זייערע ארדערס.

B. Cherniack, 288 Dufferin av.

נייער ספרים געשעפט.

מר. קאוואלסאן, 560 סעלקירק,

האט ערעפענט א ניי געשעפט פון ספרים, טליתים, מחזורים און אלעס אנדערע פון דעם ליין. אלעס נור וואס געבראכט ניי און פריש. פערקויפט צו מעסיגע פרייזען.

פּאָרטרעפליך גוט זיינען

די א

העססען סיגאַרעטס

אָריענטאַלער סמוק

10 שטיק פאַר 10 סענט.

געדענקט דעם אָרימאַן.

עס איז די פפליכט פון יעדען אידען אין וויניפעג ניט צו פערגעסען אז עס קומט אן אין גיכען דער ווינטער און אָרימע לייט זיינען פאראן גענוג. מיר מוזען פער־זארגען די אָרימע מיט האלץ און קוילען, אויסער די וואס נויטיגען זיך אויך אין שטיצע אויף צו לעבען.

מיר פעררופען צו דיזען צוועק

אַ מאַסס מיטינג אין שערי צדק

זונטאג דעם 13טען אקטאבער אום 2 אוהר נאכמיטאג

וואו ס׳וועט ארומגערעדט ווערען די מיטלען און לאגע פון די נויטבעדערפטיגע. פערגעסט ניט צו קומען אין צייט. יעדער איד מוז ביוואהנען דיזען מיטינג.

די קללות וואס זיינען ברכות

איז דער נאמען פון אן ארטיקעל, געשריבען פון אונזער נאסט ש. פרענקעל, האט אבער איבער טעכנישע אורזאכען ניט געקענט ערשיינען היינטיגע וואך און וועט ערשיינען אין נעקסטען נומער.

אברבנאל.

און אַז דער מלאך וועט פרעגן.

(פריי נאָך ביאַליק)

— מיין זוהן, וואו איז דיין נשמה? —
„שוועבט ארום איבער דער וועלט און זוך זי, מיין מלאך!
א קליין דערפעל איז אין דער וועלט פאראן. א שטילעס,
רוהיגעס דערפעל, מיט א וואלד מויער פערצוימט.
און א בלויער הימעל, אהן גרענצען א הימעל,
הענגט איבער'ן דערפעל. און מיט'ן פונ'ם בלויען הימעל
שוועבט ארום א כמארעלע, א וויסינקע שטיל כמארעלע.
זומער'ס צייט אין די ליכטיגע מיטאג שטונדען,
זיך שפיעלען דארטען פלעגט א קינד, א פערלאזען
קינד, אן עדעלעס, אן איינציגעס, פער'חלום'טעס —
דאס קינד בין איך, מיין מלאך!
איינמאל איז די וועלט אין א חלשות פערפאלען.
אין א מאדנער זיסער שטילקייט זיך איינגעוויעגט.
פער'חלום'ט, פערצויגען האבען זיך דעם קינדס
צוויי אויגעלעך צום הימעל ארויף, און דארטען
דאס קלאהרינקע, קליין כמארעלע דערזעהן.
און שיער אויסגעגאנגען פאר בענקענישען
נאכ'ן כמארעלע, איז זיין עדעלע נשמה'לע...
— און צעררינען? —
„אויך א זונן איז אויף דער וועלט פאראן, מיין מלאך!
גערעטעט די נשמה האט א רחמנות'דינער
שטראהל א גאלדענער.
און א צייט לאנג מיין נשמה
ווי א קליינינקע וויסע פויגעלע אויף די
פליגעלען פון דער ליכטיגקייט ארומגעטאנצט האט;
אין א שעהנעם זומער מארגען איז זיך איינמאל
מיין נשמה אויף א שטראהל אויפגעריטען, אויף א
שטראהל א גאלדענעם, אוועקגעלאזט זיך אויף די
גרעזלעך, פונקלענדיג טהוי פערעל, אויפצוזוכען.
דעמאלט האט געגומען קייקלען זיך איבער די
בעקלעך מיינע א טרעהר, א גרויסע הייסע טרעהר.
בעוואוינען זיך מיט א ציטער, האט דער שטראהל
דער גאלדענער, און אויסגעגליצט זיך מיין נשמה —
אין דער טרעהר זיך דערטרונקען"...
— און אויסגעטריקענט? —
„ניין, אויף א דף פון א הייליגער גמרא
צוזאמען מיט'ן טרעהר 'רונטערגעפאלען איז זי.
א גמרא, א פערפוילטע, צוקנייטשטע, פערמאגט
מיין אלטער זיידע האט. — עטליכע פסול'ע
פעדים ציצית פון זיין אלטען טלית קטן,
פון זיין גרויער בארד — צוויי האר, און סימנים פיעל
פון טראפענס וואקס און חלב אויסגעפילט דעם בויך
האבען פון דער אלטער הייליגער גמרא. — אין
דער דאזיגער גמרא, אין די נעדערים פון
די אותיות די טויטע, געצאפעלט זיך
האט מיין נשמה"...
— און דערווארגען? —
„ניין, געצאפעלט און געזונגען, מיין מלאך!
אין די טויטע אותיות, לעבענדיגע ליעדער
צונאפען האבען זיך 'ן פערשיעד'נע סוזשעטען:
איבער קליינע כמארעלעך, לויטערע, וויסע;
איבער שטראהלען גאלדענע, גלאנציגע טרעהרען;
איבער ציצית פסול'ע, וואקסענע טראפענס —
נור איין ליעד וואהר דארט פרעמד,
ס'ליעד פון יוגענד, ליעבע.
שיער אויסגעגאנגען איז זי דארטען די נשמה
מיינע, ניט טרייסטען זיך האט זי געקענט, און קראנק
קראנק איז זי געווארען פאר בענקעניש נאך ליעבע...
איינמאל בעהאלטען האב איך מיין גמרא —
און פון איהר ארויסגעפלויגען איז מיין נשמה... — — —
און זי שווימט נאך, און זי שוועבט נאך איבער דער וועלט,
שוועבט, בלאנדזשעט און קען נאך אלץ קיין טרייסט געפינען.
און אין די פרייע נעכט, אנפאנגס יעדען חודש,
ווען די וועלט בעט פאר'ן פנם פון „דער יונגער לבנה,
דעמאלט קלאמערט זי זיך מיט איהרע פליעגלען אויף'ן
טויער פון ליעבע, קלאמערט זיך, קלאפט, וויינט שטילערהייד —
און איז מתפלל אויף ליעבע...

י. ראלניק.

אהבתי את אדוני.

אָה, נאט פון די לידער, נים יאג מיך פון דיר,
איך דארף ניט קיין אנדערן האר אויסער דיר„
איך ליעב אויך די פרוי וואס דו האסט מיר געשיקט,
די פיצלעך מיט וועלכע זי האט מיר בעגליקט.
און פיהר מיך צום שופט, און פיהר אויף'ן שטעל,
און קלאמער מיין אויער צום שופט'ס טהיר שוועל.
דאן נעהמסטו דעם אָהל און דו טהוסט מיר מיין רעכט,
און זאלבסט מיר אויף אייביג פאר דיינעם א קנעכט.

פערגעסט ניט אַז

נאלד איז שטענדיג געלד און קעשענע. א מענש דארף האבען א גאלדענעם זייגער, דיימאנד רינגס, גאלדענע זייגערלעך געסעט מיט דיימאנדס, ב'אסלעטען, סילווער וועיר, חתונה פרעזענטען א. ד. ג. אלעס צו די בילינסטע פרייזען. דאס געלד אומגעקעהרט אויב ניט צופריעדען.

י. טשופּאַק 820 1/2 מיין סט.

פאר שאו קאַרדס

וואס ברענגען איין ביזנעס, ווענדעט זיך צו א

סלאון

האנד פיינטינג קארדס — ספעציעל.
2, קאנטינענטאל בלאק, 796 מיין סט.
פהאן סט. דזשאהן 186
שטענדיג פערטיג פאר שנעלע ארבייט.

א נייער בעזים קעהרט שעהן
און א נייער וואוד יארד גיט בעסערע און טרוקענע האלץ.

מר. ל. וועסיל

האט ערעפענט א נייעם

וואוד און קוילען יאַרד

אין קארנער מיין סט. און פלארא עווע.
פהאן סט. דזשאהן 933

דריזורי'ס
ריידוואוד
לאַגער.

די בעסטע אין מארקעט.
געמאכט ביי די בעזואוסטע
Golden Key Brand
Aerated Waters Ale
and Stout
Winnipeg, Manitoba.

נייע אדער פיקסען

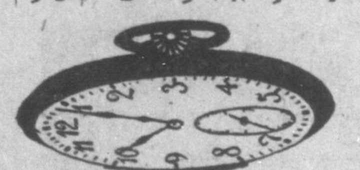

דזשולערי, זייגערס
נ. טשערניאק
876 מיין סטריט.

וואס דארפט איהר?

וואהלפייפער, פיינט, הארדווארע, אדער אירגענד וועלכען ארטיקעל פאר בילדינגס, פיינטינג און דעקא-רייטינג — אלעס קריגט איהר ביי

א. פיינגוד

590 Selkirk ave. Phone St. John 1951

ל. סגל

סיין פיינטער
825 מיין סטריט
סיינס אין פערשידענע שפּראַ־כען, פיינטינג און דעקארייטינג

דער טעלעפאן נומער פון „איד"
איז סט. דזשאהן 2213

פלאַמבינג, היטינג, עלעקטריק
אויך א גרויסארטיגער סטאק
פון פערשיעדענע פיקטשורס.
איידער איהר נעהמט עטוואס טהאן אין דיעזער ליין, זעהט זיך מיט

M. KOFFMAN

395 Selkirk Ave. Phone St. John 1353
רעפּיירינג אטענדעט צו יעדער צייט. (22

ALFRED JACKSON

ליטאן גארדענס. און אינסייד סאבדיוויזשאן. פאר אינצעלהייטען פרעגען אין
522 מיין סט. סוויט 3. פהאן גערי 3076

ריעל עסטייט, פארם לאנד

קויפען, פערקויפען און ביטען. מיינע קאסטומער ווערען בעהאנדעלט אויף דעם ארענטליכסטען אופן. (5215

H. Leviten 619 McIntyre Block.

D. Abramovich

ארכיטעקט

505 מעקינטייער בלאק, פהאן מיין 1978

ד. אבראמאוויטש

קאָהן און מיעראָוויטש

קאנטראקטארס און בילדערס.

מיר נעהמען זיך אונטער צו מאכען אייך א היים, אדער מיר קענען אייך געבען א גרייטע הויז מיט קליינע קעש און לייכטע פיימענטס.

683 אלפרעד פהאן סט. דזש. 1926

דאַרפט איהר לייהען געלד?

פיר וואס פיר א צוועק ניט איז ווענדעט זיך צו

ב. שעפס

דעם עלטסטען אידישען פייער אינשורענס און פינאנשיעל אגענט אין וויניפעג.

401 סעלקירק עוו. פהאן סט. דזש. 1490

Office: Bank of Toronto.
Phone Garry 706. (5219

ניט געכאפּט!

איהר דארפט קויפען איין מאל פארני-טשור, איז דאס בעסטע זיך צו זעהען פריהער מיט (5217

M. WARHAFT

851 Main Street Phone St. John 1988

ענגעל און אָווענס

פראקטישע עלעקטרישאנס

האבען געמופט אין 823 מיין סט.

אלע ארבייט אין דער ליין צו מעסיגע פרייזען

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט סט.
אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508
פיאנא מואווינג ספעשיל, מעביל און באגאזש טראנספערס. (33־23

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל. ערשטע קלאס מאשינערי.

74־76 אייקינס סט. פהאן סט. דזש. 300

The Royal Candy Kitchen.

622 מיין סטריט פהאָן גערי 71
דריי טהירען פון די סטארלאנד
ביי אונז איז ערשטע קלאס קענדים, פרישע היימישע קענדים יעדען טאג. (52־22

איהר ווילט פאהרען ווי א פריץ?

דאן קויפט אייערע הארנעס ביי

דזש. בעקער, 73 דערבי סטריט.

נעהמט אָן אלערהאַנד רעפּעירינג.

סטאפּט א ווילע.

צו די בילינסטע פרייזען קענט איהר קריגען אייערע שיך אין 905 מיין סט. אויך ווערען געפיקסט שיך גוט און צו מעסיגער פרייז.

מ. גלאדסטאן.

שיך

אלטע און נייע שיך צו בילינע פרייזען קענט איהר בעקומען ביי מר.

לעאָן טרענוכאָוו אין 883 מיין סט.

אין „איד", 796 מיין סטריט, ווערט געמאכט אלערליי פרינטינג צו מעסיגע פרייזען.

בעסטע פלאָמבינג,
היטינג און עלעקטריק

ווערט געמאכט נור ביי

ל. האַלפּעני

883 מיין סטריט
אפיס פהאן סט. דזשאהן 1830
רעזידענס פהאן סט. דזשאן 2217
רעפּיירינג פינקטליך אטענדעט.

Professional Column

ד ר. א. ב ע ר ק אָ וו י ט ש.

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אב.

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St. John 1652

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר, דיפלאמירט אין רוסלאנד דייטשלאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און קינדער קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 11, פון 1 ביז 4 און פון 6 ביז 9. (52־23

453 Selkirk Ave. Phone St. John 1772

Dr. A. H. SILVERMAN

אידישער דאקטאר, שטודירט און דיפלאמירט אין אויסלאנד, די סטייטס און קענעדא. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 10, 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8

האט געמופט אין 395 סעלקירק.

פהאן סט. דזשאהן 1716

Dr. R. L. HURST

פיזישאן און סורדזשאן. בעפאלמעכטיגט פון „ראיאל קאלעדזש אף פיזישאנס", לאנדאן. ספעציאליסט פאר הארץ, נערוועז און פרויען קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12, פון 2 ביז 5 און פון 7 ביז 8. פהאן מיין 814

305 קענעדי בילדינג, פארטיידזש עוו.

דאָקטאר בערמאַן

ספעציאַליסט אויף אויגען, אויערען, נאָז, האַלדז און גלעזער פיטען.
אפיס 222 סאמערסעט בלאק
אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12 און פון 1 ביז 4 אוהר טעגליך, אבענד ביי אפאינטמענטס.
פהאן מיין 7230 (246

רייסט ניט די ציינער.

אויב איהר האט טראבעל מיט ציין, קומט אריין צו די ערשטע אידישע ציין דאקטוירים אין דער נארד ענד

International
Dental Parlors

עקספערט דענטיסטען און סורדזשענס.
אונזער בעהאנדלונג איז אויף דעם ארענטליכסטען אופן, אונזערע פרייזען מעסיגע. מיר זיינען געסט אין דער נארד ענד און ווילען אונזערע פאציענ-טען בעטראכטען אלס פריינד.

547 סעלקירק עווענו
פהאָן סט. דזשאן 2447

דוד א. מאַנהייט בעמיקער און אפטייקער

האט איהר זיך שוין איבערציינט אז די גוטע רעפוטאציאן פון דער לימא דראג קאמפאני איז א ריכטיגע? בעסטע מעדיצין, בילינסטע פרייזען.

803 Main Street

נעוועזענע ראדזשערס.

פינקעלשטיין און לעווינסאָן

לאיערס און באריסטערס,
105 באן אקארד בלאק.
טעלעפאנס: מיין 1544 און מיין 1545

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטהיידיגער, אדוואקאט א. ז. וו.
925 מיין סטריט, וויניפעג.
אפען פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 6 אוהר נ. מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

PHILIP NEY

נאָטאַריוס

נעזעצליכע פאפירען פערפערטיגט, איבערזע־צונגען אין און פון פערשיעדענע שפראכען. נאטוראליזיישאן פייפערס, מערידזש לייסענס

222 פאָרטיידזש עוו. פהאָן מיין 1288

Flanders and Macvicar

באַריסטערס, סאָליסטאָרס, נאָטאַריוס א.ז.וו.
אָפיס 872 מיין סטריט
פהאָן סט. דזשאן 761
אינטערפרייטער ה. זאַלצמאַן, ב. ס. א.

Monteith, Fletcher & David

באַריסטערס און סאָליסיטאָרס

403 נאָרטהערן קראָאון בענק, קאָרנער פּאָרטיידזש און פאָרט. פהאָן מיין 669

Miss A. GOLDSMITH

333 Burrows Avenue

גיט לעסאנס אין פיאנא שפּיעלען

מעסיגע פרייזען. (25־23

בוק־קיפּער

וויל האבען שטונדען ארבייט. האט א דיפלאם פון רוסלאנד און פון די סטייטס. זיך ווענדען

The Israelite, 796 Main St. Box 3 (123

THE ISRAELITE DER YID.
The First and Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.
THE ISRAELITE PUBLISHING COMPANY
B. I. GOLDSTEIN, Editor. F. SIMKIN, Manager.
796 Main Street Phone St. John 2213 Winnipeg, Man.
Subscription 1 Year $1.00 Thursday, Oct. 10, 1912.

אומעטום איין וועלט.

אין דער זעלבער וואך ווען ביי אונז איז ערשינען דער עדיטאריעל מיט'ן נאמען „נור ניט קיין אידען", וואו עס האט זיך דערצעהלט מכח דער שעהנער האנדלונג פון די מענעדזשערס פון דער יוניאן בענק אקעגען דעם אידישען בוקקיפער מר. סטיינדעל — אין דער זעלבער וואך איז אין א שיקאגא'ר צייטונג ערשינען אן עדיטאריעל מיט'ן נאמען „יעס, סידנעי אסאסקי איז א איד". און אום אונזערע לעזער זאלען האבען א בעגריף פון דעם שארפען אנטיסעמיטיזם ביי די ענגליש שפרעכענדע אמעריקאנער, וועלען מיר דא איבערגעבען בקיצור וועגען וואס עס האנדעלט זיך בנוגע דעם סידניי אסאסקי.

ווען דער בעטרעפענדער, קליים אגענט פאר דער שיקאגא'ר רעילוויי קאמפאני, האט זיך פארגעשלאגען אלס מעמבער פון דער סויט שאר קאנטרי קלוב, האט מען אויפגעהויבען די פראגע צי איז ניט חלילה מר. אסאסקי א איד.

דער דערמאהנטער קלאב, איז כדאי צו געדענקען, פערמאגט אידישע מיטגליעדער, זאגאר צווישען זיינע גרינדער, אבער לעצטענס האט מען חרטה בעקומען און אריינגעשטעלט א קורצען פסוק אין דער קאנסטיטושאן — „קראַמע יעווריעור" (נור ניט קיין אידען!).

אסאסקי ווידער האט אין זיין גאנצען לעבען ניט געפרובירט אפילו א טראכט צו טהאן וועגען זיין אבשטאמונג. אין זיין אפליקיישאן צום פעראיין האט ער בפירוש אונטערגעשטראכען: „איך בין אן אמעריקאנער וואס שטאמט פון פאליאקען". נו, דארף מען נאך האבען א געטרייערען גוי? און מען וואלט אפשר טאקע דאס געוועזען ארונטערגעשלונגען שטיל. איז אבער דער אומגליק מיט דער אידישער נאז. וויל א איד אז עס זאל אויף איהם חלילה וחס ניט פאלען קיין חשד וועגען זיין אידישער אבשטאמונג, איז אפנים קיין אנדער ברירה ניטא, ווי פאר אלעם אבשניידען די נאז. אויב אונז ווילט איהר עס ניט גלויבען, דאן וועט עס אייך אסאסקי בעשטעטיגען.

הערט זיך איין: בלויז די איינע נאז האט דעם מענשען אבגעקוילעט. זיין מאמע איז באמת טאקע א קריסטליכע, און אמת פרומע קאטאליקין, זיין טאטע ווידער ווען ער האט חתונה געהאט מיט א פרומער קאטאליקין, איז נאטירליך אויך געוועזען ווייטליך פון אידישקייט, אבער גע'שמד'ט האט ער זיך ניט. טא וואס זשע איז מר. סידנעי אסאסקי שולדיג אז זיין טאטע האט זיך אי ניט גע'שמד'ט, אי איהם איבערגעלאזט ירושה א אידישע, הארבאטע נאז? און אזוי האט טאקע מר. אסאסקי גע'טענה'ט: „מיין מאמע איז געוועזען און געשטארבען א גוי'ע. איך האב מיט אידען קיינמאל חלולה קיין ביזנעס ניט געהאט, איך קום ניט צו זיי און זיי קומען ניט צו מיר און איך מעג דערום אנקומען אלס א מעמבער אין דעם קלאב.

האט חברה אויסגעהערט די טענות, איז מען נאכהער אוועק אויף א ישוב הדעת און נאך פיעל נאכקלעהרען און נאכדענקען (אויב אזעלכע נפשות זיינען בכלל פעהיג צו דענקען און צו קלערען) האט מען ארויסגעטראגען פאלגענדען פסק:

„קיין צווייפעל אז מר. סידנעי אסאסקי איז א איד און ווי אונזער, אזוי אויך אנדערע גרויסע קלאבס ווילען ניט האבען קיין אידישע מעמבערס. דאס וואס דער פאטער זיינער האט חתונה געהאט מיט א קריסטין, דאס איז א פריוואטע זאך און געהט קיינעם ניט אן"...

איהר פערשטעהט: די גאווערנארס פון קלאב ווילען זיך ניט מישען אין דעם פריוואטען לעבען פון סידנעי'ס פאטער. ער האט חתונה געהאט מיט א קריסטין — דאס איז זיינע א פריוואטע זאך, קיינער דארף דאס ניט וויסען. און ווען די קריסטין געבוירט א זוהן איז ער א איד, אויב נור ער וויל אנקומען אלס מיטגליעד אין דעם קלאב אדער „אין אנדערע גרויסע קלאבס".

לאמיר מעהר קיין צער ניט האבען, נור דאס וואס מען האט אונז מיט גוואלד אנגעהאנגען אסאסקי'ן אלס א אידען. נאך ווייניגער צער דארפען מיר האבען וואס דער קלאב האט איהם ניט געוואלט אלס מעמבער. אבער וועגען וואס עס איז יא כדאי א טראכט צו טהאן, איז וועגען דעם שארפען אויסגעשפראכענעם אנטיסעמיטיזם וואס הערשט צווישען זעהר, זעהר א גרויסען פראצענט ענגליש שפרעכענדע אמעריקאנער, ווי דארט אין די סטייטס אזוי אויך דא ביי אונז אין קענעדא.

געוועהנליך ווען אזא פאל זאל פאסירען אין א רוסלאנד, רומעניען אדער אפילו גאליציען, וואלטען די דארטיגע צייטונגען דאס ניט אויפגעכאפט. דארט איז עס „מעשים בכל יום". מיר האבען אבער אויף אמעריקא זעהר פיעלע האפנונגען געלעגט, מיר האבען געהאלטען אמעריקא אלס דאס פרייעסטע לאנד און זיכערסטע היים פאר אידען, א לאנד וואס זייט 48 יאהר בליטשעט ארויס פון דער קאנסטיטוציאן די אויסבעסערונג וואס לויטעט „קיין אונטערשיעד אין אמעריקא צווישען ראסע, קאליר און רעליגיאן!" דאס לאנד אין וועמענס שויס מיר האבען רוהיג און זיכער געוואלט אוועקלעגען אונזער מידען, פון גלות דערשלאגענעם קאפ — און ווען אין ד ע ם לאנד גיט מען אונז לעצטענס אזעלכע אונהעפליכע און צומאל אויך גאנץ גראבע, אויף עכט אנטיסעמיטישע אופנים, אנצוהערענישען אז מען וויל אונז ניט ליידען, אפילו ווען די מאמע איז א גוי'ע בת גוי'ע, נור באט די נאז אליין איז חלילה הארבאטע, זיינען מיר שוין טריף און מען וויל מיט אונז קיין מגע ומשא ניט האבען — אויב דאס פאסירט אין אמעריקא און יעצט, אין יאהר 1912, דאן איז עס טרויעריג, שמערצליך טרויעריג און פערדראסיג, זעהר פערדראסיג!

לאַריער'ס טור.

דער ליבעראלער לידער, סיר ווילפריד לאריער, איז לעת עתה אויף זיין טור אין דער איסט, ער וועט אויך, ווי בעוואוסט, זיין אין דער וועסט.

נאך א לאנגען אברוהען זיך, האט דער אלטער פאליטישער פיהרער ווידער אנגענומען די לענדען און אפען מודיע געוועזען, אז ניט קוקענדיג אויף דער מפלה ווי ער און זיין פארטיי האבען געקראגען, איז ער דאך ניט אבהענגיג, ניט פערצווייפעלט און אז ער האט זיין קאמפף און די גוטע רעזולטאטען פון זיין קאמפף ניט אויפגעגעבען.

לאריער'ס טור איז א קלוגער פאליטישער צוג. איהם איז יעצט גוט בעקאנט די מיינונג פון דאס קענעדער פאלק. ער האט גוט אין פארזיכטיג אנגעטאפט זיין דופק. דער פלאטען פלאן, וועגען וועלכען לאריער האט פריהער זיך ניט ארויסגעזאגט שארף און קלאהר, איז יעצט פון איהם ביטער נעקריטיקירט געוואָרען. ביז יעצט האט לאריער ניט געוואוסט וואס עס דענקט דאס פאלק וועגען דעם פלאן. דער צד שכנגד האט מיט פאטריאטישע פייער שאסען פערקלאפט און פערטומעלט די מוחות פון פאלק און פון דעם שטויבינען רויך איז שווער געוועזען ארויסצוזעהן דעם בליאסק פון א גערעדען, געזונדען געדאנק. דאן האט לאריער גאנץ קלוג פערבעהאלטען דעם קאפ אין זאמד, האט פערפיסען די ליפען און געשוויגען. יעצט האט לאריער אויף זיין טור שוין אפען געזאגט, אז ערשטענס איז דאס פאר ענגלאנד אליין בלויז א מאַניע צו בויען שיפען און זיך שרעקען פאר א „דייטשער געפאהר", וועלכע בלויז פאנטאזיארען זעהען אין חלום און צווייטענס האט קענעדא בילכערע זאכען אין זינען צו האבען איידער א נייווי, קענעדא איז צו יונג אויף זיך צו נעהמען אזא ריעזיגע אויסגאבע ווי 30 מיליאן.

און עס איז צו גלויבען אז דאס קענעדער פאלק וועט יעצט בעסער פערשטעהן דעם אלטען לאריער'ען און וועלען אין אכט נעהמען זיינע ווערטער.

ב. י. גאלדשטיין.

די סטייטס מיט 100 יאָהר צוריק און קענעדא אין 100 יאָהר אַרוּם.

אזא טבע האבען שוין מענשען: ביי יעדע נייע אונטערנעהמונג שטעהען זיי לכתחילה פון ווייטען און נאכהער ווען זיי זעהען ווי אן אנדערער האט גוט געמאכט, האט זיך גאנץ פיין ארויפגעארבייט, פאלען זיי דאן אלע ארויף אויף דיזער אונטערנעהמונג. מעהר איז דאס שכיח ביי אונז אידען.

ווען דזשאהן חושייקאב אסטאר האט אין זיינע הענט אריינגענומען א היבש ביסעל לאנד אין די פעראייניגטע שטאַטען, האט מען איהם אפשר דאן געהאלטען פאר משוגע, ווייל קיינער האט זיך ניט געקענט ריכטען אז די פרייזען אויף לאנד זאל אזוי הויך שטייגען און אז אסטאר וועט דערין מאכען אזוי פיעל מיליאנען.

עס איז ניט די רייד פון דוקא ריעל עסטייט, דאס זעלבע איז אויך מיט אנדערע ביזנעס אונטערנעהמונגען. מיט א הונדערט יאהר צוריק ווען איינער האט אונטערנעהמען א געשעפט אין די פעראייניגטע שטאַטען און דערין איינוועסטעט א קליינע סומע געלד, איז גאר קיין צווייפעל ניט אז דער יעהרליך, אדער האלב און אפשר פיערטעל יעהרליכער פערדיענסט, טרעפט יעצט אן מעהר אלס יענע ערשטע סומע, וועלכע ער האט דאן אריינגעלעגט אין דעם געשעפט.

עס זיינען יעצט פאראן פיעלע געשעפטען אין די סטייטס, וואס האבען זיך געגרינדעט מיט הונדערט, אדער מיט 50 יאהר צוריק מיט א גאנץ קליינעם קאפיטאל און דיעזע זיינען היינט ריעזיגע געשעפטס הייזער.

דערצו דארף מען ניט פערגעסען אז דיזע געשעפטס אונטערנעהמער האבען בעת זייער אנפאנגען צו טרייבען מסחר ניט אין זינען געהאט אפילו אז די סטייטס און צוזאמען מיט איהר אויך זייער מסחר וועט אזוי ריעזיג וואקסען. ווען זיי וואלטען דאס געוואוסט, מעגען מיר גלויבען, וואלטען זיי לכתחילה געוועזען געעפענט ריעזיגע געשעפטס הייזער און וואלטען יעצט אפשר געקענט קאנטראלירען דעם גאנצען מארקעט פון זייער ליין ביזנעס.

אזוי איז עס מעגליך געוועזען אין די פעראייניגטע שטאַטען צוריק מיט א הונדערט יאהר און אזוי איז עס יעצט מעגליך אין קענעדא:

לויט דעם לעצטען צענזוס וואס איז פערעפענטליכט געווען, פערמאגט קענעדא א בעפעלקערונג פון זיבען מיליאן און הונדערט טויזענד. די בעזאנדערע פראווינצען זיינען מיט דיזע ציפערען ניט צופריעדען געבליבען און לויט מען האט אין איניגע געגענדען בענייעס געצעהלט די בעפעלקערונג, זעהט אויס, אז קענעדא פערמאגט א בעפעלקערונג פון קרוב צו 8 מיליאן. פערגלייכען מיר דאס מיט דעם דריטען פעדעראל צענזוס אין די פעראייניגטע שטאַטען פון יאהר 1810 (מיט 100 יאהר צוריק), וואס האט געצייגט א בעפעלקערונג פון זיבען מיליאן מיט 239,881, זעהען מיר אז עס איז כמעט די זעלבע בעפעלקערונג וואס מיר צעהלען היינט אין קענעדא.

נאטירליך איז קענעדא י ע צ ט א גרעסערע מיוחסת ווי די סטייטס איז געוועזען דאן מיט 100 יאהר צוריק. און אט וואָרום: אין יאהר 1810 איז די די גרעסטע שטאדט אין די פעראייניגטע שטאַטען געוועזען אלבאני, נ. י. וואס האט געצעהלט א בעפעלקערונג פון איבער 96 טויזענד; פילאדעלפיא קומט נעקסט מיט א בעפעלקערונג קרוב צו 92 טויזענד; באלטימאר איבער 35 טויזענד און נויארק, וועלכע רעכענט זיך היינט אלס די צווייטע גרעסטע שטאדט אין דער וועלט, האט דאן פערמאגט א בעפעלקערונג פון קוים עטוואס מעהר פון 9 טויזענד.

מיט א הונדערט יאהר צוריק זיינען די וועסטערן שטעדט אין די פעראייניגטע שטאַטען, ווי שיקאגא, סט. לואיז, דענווער, סיאטעל און סט. פראנציסקא געוועזען מיט גראז בעוואקסען און ניט גע'חלומ'ט אפילו צו זיין אזעלכע שטעדט ווי זיי זיינען עס יעצט.

גאנץ אנדערש אבער איז עס מיט קענעדא:

וואס אנבעטרעף דער בעפעלקערונג שטעהען מיר אפשר יעצט אין דעם זעלבען מצב ווי די סטייטס זיינען געשטאנען מיט הונדערט יאהר צוריק, אין אלע אנדערע הינזיכטען אבער, זיינען די גרויסע מעגליכקייטען און די גוטע אויסזיכטען פיעל גלענצענדער יעצט אין קענעדא, ווי אין 1810 אין די סטייטס. פאר אלעם דארפען מיר געדענקען אז קענעדא איז פיעל גרעסער אין שטח איידער די סטייטס. גרויסע שטרעקעס לאנד זיינען אבער נאך ניט ערפארשט, מיר ווייסען אלזא קיין בעשטימטעס ניט וועגען שטח און מיר ווילען דערום אויף דיזען פלאץ צוגעבען דיזע לאנד מבינים וואס זאגען אז קענעדא און די סטייטס זיינען גלייך אין שטח. עס וועלען דאך אבער אלע מודה זיין אז אין יענער צייט האט די סטייטס ניט פערמאגט אזעלכע גוט בעפעלקערטע צענטערען ווי מאנטרעאל, טאראנטא, וויניפעג און אפילו ווי וואנקאווער; די סטייטס האט דאן ניט געהאט אזא אייזענבאהן ווי קענעדא פערמאגט יעצט און א דאנק וועלכע די אריבערגעקומענע האבען די מעגליכקייט זיך צו צושפרייטען איבער'ן גאנצען לאנד; — ניט אזא טעלעפאן און טעלעגראף סיסטעם ווי קענעדא פערמאגט אצינד; — ניט אזעלכע קוועלען פאר געשעפט און אזא קאמערציעלען שטראם ווי עס איז יעצט אזוי שארף צו מערקען אין קענעדא.

לארד סטראטהקאנא, דער היי־קאמישאנער פון קענעדא אין לאנדאן, וועלכער איז גוט בעקאנט מיט אלע קענעדער פראווינצען, האט ניט לאנג צוריק נביאות געזאגט, אז אין א משך פון העכסטענס אזעלכע פופציג יאהר וועלען מיר דא האבען א בעפעלקערונג פון 80 מיליאן. און ווען איך זאל ניט וועלען מיעד מאכען די לעזער מיט ציפערן, וואלט מען דאס לייכט געקענט בעווייזען. און ווי אין די סטייטס מיט א הונדערט יאהר צוריק, אזוי אויך אין קענעדא יעצט, קען אלזא א דאלאר מעהר אויפטהאן פאר דער צוקונפט ווי מיט עטליכע יאהר שפעטער.

קענעדא, א דריטעל פון דער בריטישער אימפעריע, איז גענוג גרויס, גרעסער מיט 111,992 סקווער מייל אלס די פעראייניגטע שטאַטען. בלויז די דריי נארטהערן דיסטריקטס פון מעקענזיע, יונגאווא און קיוויטין זיינען לענגער אין שטח ווי גאנץ כינא; קענעדא איז פער'שם'ט אין דער גאנצער וועלט אלס א וואונדערבארער ווייץ געגענד און מיט רעכט. נעהמען מיר פאר א ביישפיעל די פראווינץ אלבערטא: דיזע פראווינץ גיט ארויס 23 בושעל ווייץ פער אייקער. איז אבער אין דיזער פרוכטבארער פראווינץ, וועלכע איז אזוי גרויס ווי פראנקרייך, קוים איבער א י י ן מיליאן אייקער לאנד קולטיווירט און די איבעריגע גרייסע שטרעקעס לאנד שטעהען אונבעריהרט און ווארטען אויף „הענט". אונגעפעהר דאס זעלבע איז מיט דער צווייטער פרוכטבארער פראווינץ סעסקעטשעוואן, ניט קלענער אין שטח ווי אלבערטא און וואו בלויז איבער 7.9 פראצענט פון דעם גאנצען שטח איז קולטיווירט און אין דער בעסטער, פרוכטבארער ווייץ פראווינץ מאניטאבא זיינען פאראן איבער 25 טויזענד אייקער לאנד, וועלכע האבען נאך אויף זייער רוקען קיין אקער אייזען ניט געפיהלט.

קענעדא'ס פרוכטבארקייט, ווי וואונדערבאר עס זאל ניט זיין, הויבט ערשט אן צו ענטוויקלען זיך, אין דאך ביי דער קליינער צאהל קולטיווירטעס לאנד, גיט קענעדא ארויס יעהרליך 106 מיליאן בושעל.

ווען מען דענקט פון דער צוקונפט פאר קענעדא, מוז מען נעהמען אין אכט איהרע אייזענבאהנען וואס ניט צוריק מיט א הונדערט יאהר און ניט פיעל שפעטער האט די סטייטס פערמאגט. (די עלטסטע אייזענבאהן „קענעדיאן פאסיפיק ריילוויי" איז, פראפארציאנעל דער בעפעלקערונג, די לענגסטע אייזענבאהן אין דער וועלט), און נאך יעצט הערט מען ווי ביי יעדער געלעגענהייט פאדערט די בעפעלקערונג: „גיט אונז מעהר אייזענבאהן רעלסען!" עס איז פערשפארט צו זאגען אז פאר דעם פארמער איז דאס די גרעסטע און וויכטיגסטע בעקוועמליכקייט. ווען די פעראייניגטע שטאַטען וואלטען געהאט צוריק מיט א הונדערט יאהר אזא אייזענבאהן ווי עס פערמאגט יעצט קענעדא, וואלט די איצטיגע סטייטסער בעפעלקערונג זיך געצעהלט פיעל מעהר איידער די 91,972,266 וואס זי פערמאגט יעצט.

פיעלע וואס האבען געדענקט אז קענעדא איז בלויז א שנעע און ווינטער לאנד, ווייסען שוין יעצט אז אין וואנקאווער קען מען פיהלען דעם זיסען גערוך פון בלומען און רויזען אום מיטען ווינטער, אין קאלטען יאנואר; קענעדא איז נוט אנאנסירט געוואהען אין דער גאנצער וועלט און דרום שטראמט אהער די אימיגראציאן וואס אמאל שטארקער: אין יאהר 1896—7 איז די צאהל אימיגראנטען קיין קענעדא געווען בלויז איבער 21 טויזענד, ווערענד אין יאהר 1909—10 איז די צאהל אימיגראנטען געשטיגען ביז 208 טויזענד 794, פונקט צעהן מאל אזוי פיעל און אזוי ווערט פערגרעסערט די צאהל פון אימיגראנטען פון יאהר צו יאהר.

עס וועט ניט איבעריג זיין צו בעמערקען אז פון די איבער 208 טויזענד 794 אימיגראנטען וואס זיינען פארלעצטען יאהר אנגעקומען קיין קענעדא זיינען כמעט א העלפט (100,337) געווען פארמערס; נאך וויכטיגער איז צו בעמערקען אז פאר'ן יאהר 1910 זיינען 103,798 אימיגראנט געקומען אהער פון די פעראייניגטע שטאַטען, פון וועלכע איבער 90 פראצענט האבען באלד גענומען „האמסטעדס" (אומזיסטע 160 אייקער לאנד וואס די קענעדער רעגיערונג גיט צו די וואס ווילען ווערען פארמערס).

דער פערמעגען וואס עס ברענגען מיט זיך די אימיגראנטען פון די סטייטס איז אונגעהויער גרויס, אונגעפעהר דאס זעלבע איז מיט דער גרויסער צאהל אימיגראנטען וואס קומען אהער פון ענגלאנד.

אבער דאס איז זעהר ווייניג, קענעדא

האט נאך גענוג. איבער גענוג לאנד. קענעדא האט יעצט בס״ה א 600 טויזענד פארמערס וועלכע ארבייטען אויס פארם און תבואה פראדוקטען אין בעטרעף פון א 600 מיליאן דאלאר. לגבי דעם שטח אבער פון קענעדא איז עס א גאר נישט, א גול.

דאס איינציגע און וואס קענעדא נויטיגט זיך — איז מענשען. זי גיט איהרע איינוואהנער אלע בעקוועמליכקייטען: סקוהלס, אייזענבאהנען, פיעלע בעשעפטיגונגען, ביי וועלכע יעדער פעהיגער מענש קען ניט נור „מאכען א לעבען״, נור אויך זיך „ארויפארבייטען״ און וויסענדיג אז קענעדא שטרענגט זיך אן מען זאל דאס אלעס וויסען אין אויסלאנד, אז זי „אדווערטייזט״ זיך און דערצעהלט פאר דער גאנצער וועלט איהרע אוצרות, איז דערום קיין וואונדער ניט וואס קענעדא האפט אין הונדערט יאהר ארום צו פערגלייכען זיך— אויב ניט אריבערצוויאגען איהר רייכע שכנ׳טע — די פעראייניגטע שטאטען.

נאטירליך דערגרייכען די אנאנסען אויך צו אידישע אויערען. דאס אידישע געזינדעל אין קענעדא ווערט פון יאהר צו יאהר אלץ גרעסער, מיט אייפריגער שנעלקייט וואקסען די וועסטערן פראווינצען, לײדער אבער פיהלען זיך נאך די אידען אין קענעדא ווי זיי וואלטען זיצען אין דער לופטען, מען זיצט ניט פעסט און דערפאר כאפען זיי זיך צו לופט פרנסות, אדער בעסער געזאגט: זיי כאפען זיך צו לופט פרנסות (קרעמעריי, פעדלעריי א. ד. ג.) און האלטען זיך דערום ווי אין דער לופטען...

עס זיינען אפילו שוין פאראן פיעלע אידישע פארמערס און קאלאניסטען, וועלכע לעבען זיך ניט שלעכט און צו וועלכע איך וועל זיך נאך אמאל אומקעהרען, אבער האבענדיג אזעלכע בעקוועמליכקייטען ווי עס גיט זיי די קענעדער רעגירונג און זעהענדיג די צוקונפט וואס זיי ערווארטעט, וואלט די צאהל פון די פארמערס געמעגט גרעסער זיין.

מעהר אבער פערדראסיג איז ווען מען זעהט די גרויסע צאהל אידישע קרעמערס, פעדלער און גלאט לופט מענשען וואס בעגנוגענען זיך מיט א פערדיענסט פון שהי־פהי און נור דערפאר ווייל זיי זיינען קורצזיכטיג און וויסען ניט צו וואס זיך צו נעהמען. אדער — ווי געזאגט אין אנהויב ארטיקעל — מען האט מורא צו זאמשעפען זיך מיט א נייער אונטערנעהמונג; קרעמעריי אבער — אין דעם האט מען ידיעה נאך פון דער היים און דערצו כאפט מען זיך. ווען מען וועט זיך שפעטער ארומקוקען, זאל עס ניט זיין ווי אין די סטייטס — צו שפעט...

קענעדא׳ס האנדעל מיט אנדערע לענדער.

דער האנדעל פון קענעדא מיט אנדערע לענדער פאר דעם יאהר וואס האט זיך געענדיגט דעם 31טען מארטש 1912, איז געווען אויף א סומע פון 874 מיליאן, 637 טויזענד און 794 דאלאר.

קענעדא האט עקספארטירט אדער ארויסגעפיהרט וואַרע אין אנדערע לענדער אויף א סומע פון 315 מיליאן, 317 טויזענד און 250 דאלאר. זי האט אימפארטירט אדער אריינגעפיהרט פרעמדע וואַרע אויף א סומע פון 559 מיליאן 320,544 דאלאר. די סומע פון דיוטי וואס איז קאלעקטעד געווארען איז 87 מיליאן 576,036 דאלאר.

קענעדא׳ס בעסטער קאסטימער איז געווען ענגלאנד. זי האט ארויסגעפיהרט פון דאנען אויף 120 מיליאן, 534,634 דאלאר ווערטה פראדוקטען.

קענעדא האט אימפארטירט וואַרע פון יונייטעד סטייטס מעהר ווי פון אלע אנדערע לענדער, נעמליך: אויף 356 מיליאן, 354,476 דאלאר. פון ענגלאנד האט קענעדא אימפארטירט בלויז אויף דער סומע פון 116 מיליאן, $907,022.

קענעדא האט געפיהרט האנדעל אויך מיט פאלגענדע לענדער: וועסט אינדיען, סויט אמעריקא, ניו פאונדלענד, אויסטראליען, דייטשלאנד, בעלגיען, און פראנקרייך.

מארק טוויין.

אַ מערקווירדיגע רייזע.[1]

איבערזעצט פון א. ק.

„מיר האבען ערהאלטען פאלגענדען אויפרוף, און ווייל ער בעהאנדעלט א געוויסע פראגע פון זעהר א טיפען שטאנדפונקט און פון אלגעמיינעם אינטערעס, דערפאר האבען מיר געפונען פאר נויטיג איהם אבצודרוקען אין אונזער רעדאקציאנס־אבטיילונג:

„איך האב די עהרע בעקאנט צו מאכען דאס געעהרטע פובליקום, אז צוזאמען מיט דעם הערר בארנום האב איך איבערגענומען אויף א געוויסע צייט אין ארענדע דעם קאמעט; און גלייכצייטיג ערלויב איך מיר צו בעטען דאס הויכגעשעצטע פובליקום, עס זאל געפעלינגסט אונטערשטיצען אונזער וואהלטהעטיגע אונטערנעהמונג.

אונזער ציעל איז איינצוארדנען אויפ׳ן קאמעט בעקוועמע און אפילו זעהר געשיקטע וואויהנונגען, פאסיג צו די צאהל פערזאנען, וואס ווילען אונז בעעהרען מיט זייער קונדשאפט און ווילען אונטערנעהמען א רייזען־עקסקורסיע צו די הימלישע קערפערס. אין עק פון קאמעט וועלען מיר איינארדנען איין מיליאן אמת׳ע הערליכע צימערען, איינגעארדנעט מיט קאלט און הייס וואסער, גאז, א שפיגעל, א שירם א. ז. וו. און די צאהל קענען מיר פערגרעסערען, אויב מיר וועלען זיך נור צונויפטרעפען מיט גוטהארציגע ווילען. מיר וועלען עפענען ספעציעלע ביליארד־זאלען, זאלען אויף קארטען, קאנצערטען טעאטערס און ביבליאטעקען; און אויף דער אויבערשטער פלאטפארמא רעכענען מיר איינצוארדנען א גרויסארטיגען פארק צו רייטען אויף פערד און ארומצופאהרען אין קאטשען, מיט אן אויסגעשטיינערטען וועג פון העכער צעהן טויזענד מייל די לענג. אויך וועלען ערשיינען טעגליכע צייטונגען.

דער קאמעט וועט פערלאזען נויארק דעם 20טען ד. מ. צעהן א זייגער אבענד. ס׳וואלט געווען ווינשענסווערטה, אז די געעהרטע פאסאזשירען זאלען אנקומען אכט א זייגער אבענד, כדי צו פערמיידען אלערליי מיספערשטענדניסע און פערדרעהענישען. מען ווייס ניט, צי פאספארטען וועלען נויטיג זיין, צי ניט; די געסט וואלטען אבער בעסער געטהאן, ווען זיי וואלטען זיך מיט זיי פערזארגט אויפ׳ן לעצטען פאל. קיין הינד טאר מען מיט זיך ניט מיטנעהמען, ווייל פיעל מענשען קענען זיי ניט פערטראגען. וועגען דער זיכערקייט פון די פאסאזשירען וועט געזארגט ווערען. ארום דעם גאנצען קאמעט איז אוועקגעשטעלט א שטארקע אייזערנע פארענטשע און קיינעם וועט ניט ערלויבט זיין אריבערצוטרעטען איהם אדער אריבערבויגען זיך אהן מיר, אדער מיין שותף.

די פאסט בעדינונג וועט געפיהרט ווערען מיט אמעגליכער פינקטליכקייט; פערשטעהט זיך, אז דער טעלעגראף און טעלעפאן וועלען זיין אין בעוועגונג, אזוי אז די גוטע פריינד וואס וועלען זיין דערווייטערט אויף 20 מיליאן און אפילו 30 מיליאן מייל, וועלען האבען די מעגליכקייט אבצונעהמען און אריבערשיקען ידיעות. אונזער׳ע דעפעשען רעכנען זיך מיט א העלפט בילינער. די ריעזען פאסט וועט זיין אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון די הערען האליע פון מאינץ און דאקטאר סטעפאן פון בערלין. מיטאגען צו יעדער צייט, ביי טאג און ביי נאכט. מיר האבען אבסאלוט קיין מורא ניט פאר די פיינדליכע טריט פון א גרויסער פלאנעטע, נור דאך האבען מיר געפונען פאר פאסינג, צוליעב מעהר זיכערקייט, צו פערזארגען זיך מיט א פאסינע צאהל מארזשרים, בעלאגערונגס הארמאטען און ווייט שיסענדיגע. די געשיכטע לערענט אונז אז קליינע, פון דער וועלט אבגעטהיילטע געמיינדעס ווי צ. ב. ש. די איינוואהנער פון דערווייטערטע אינזלען, האבען א נייגונג צו פיינדליכע שריט געגען פרעמדע איינוואנדערער. דאדורך קען אויך דא פארקומען דער פאל.

אויף קיין פאל וועלען מיר לייכטזיניג ניט בעליידיגען די איינוואהנער פון א וואס פאר ס׳איז שטערן, אלע וועלען מיר טראקטירען מיט א גלייכער ציכטיגקייט און פריינדליכקייט און קיינמאל וועלען מיר ניט פערנעהמען געגען אן אסטעראָאידען[1] אזא פאסטען, וואס מיר וואלטען מורא געהאט צו פערנעהמען געגען דעם יופיטער און סאטורען. איך חזר איבער נאך אמאל, אז לייכטזיניג וועלען מיר ניט בעליידיגען קיין שטערן, אבער פון דער צווייטער זייט, טאמער טרעפט אונז אן אונרעכט אדער א שאנדע, זאל עס זיין פון פריוואט פערזאנען, זאל זיין פון דער רעגירונג פון עפעס א שטערן אויפ׳ן הימעל, וועלען מיר זיך באלד אויפ׳ן ארט נוקם זיין כאטש מיר זיינען ניט קיין אנהענגער פון בלוט פערגיסונג. ביי אונזערע רעכט וועלען מיר שטעהן אונערשראקען און ניט נור געגען איין שטערן, נור אפילו געגען א גאנצע גרופע שטערן. מיר פערהאפען אז אויף יעדעס פאלק וואס מיר וועלען בעזוכען — פון ווענוס ביז אוראנוס — וועט אמעריקא מאכען א גוטען איינדרוק; און אויב מיר וועלען ניט איינוואָרצלען קיין ליעבע, איז אמווענינגסטען אומעטום וואו מיר וועלען זיין, וועט מען מוזען שעצען און אכטען אונזער פאטער לאנד.

מיר וועלען מיטנעהמען אומזיסט „גרויסע מאסען מיסיאנערען״, וועלכע וועלען פערשפרייטען אמת׳דיג ליכט אויף אלע הימלישע קערפערס וואס לייכטען העל מיט א פהיזיש ליכט, נור וואס אנבעלאנגט מאראליטעט זיינען זיי נאך געבליבען אין דער פינסטער. מיר וועלען אויך איינפיהרען געצוואונגענע לעהרע.

דער קאמעט וועט צום ערשטען בעזוכען דעם מארס, דערנאך דעם מערקור, יופיטער, ווענוס און סאטורען. די פאסאזשירען וואס בלייבען אין בעציהונגען מיט דער רעגירונג פון קאלומביא בעצירק און מיט דער אלטער פערוואלטונג פון נויארק און וואלטען געוואלט בעקוקען די באזארען, אזעלכע פאסאזשירען וועלען געמאכט ווערען גרויסע ערלייכטערונגען. מיר וועלען בעזוכען אלע גרויסע שטערן און עס וועט אויסגעזעצט ווערען א געוויסע צייט אויף עקסקורסיעס און אינטערעסאנטע געגענדען פון לאנד.

דער פרייז פון דער ערשטער קלאס פון דער ערד ביז צום אוראנוס, צוזאמען מיט דעם בעזוכען די זונן, די לבנה און אלע הויפט פלאנעטען וואס געפינען זיך אויפ׳ן וועג, וועט זיך רעכענען א גאנץ קליינע סומע, צוויי דאלאר פאר יעדע 50 מיליאן מייל. די רייזענדע וואס נעהמען אנטהייל אין דער גאנצער רייזע בעקומען גרויסען ראבאט. מיין קאמעט איז א נייער, אויסגעצייכענט אויפגעבויעט און נעהמט יעצט אונטער זיין ערשטע רייזע. זיין שנעלקייט מיט וועלכע ער לויפט איז א וואונדערליכע, טעגליך מאכט ער דורך א צוואנציג מיליאן מייל; בעזעצענדיג אבער אונזער קאמעט מיט דער אויסגעצייכענט אמעריקאנער דיענערשאפט און ביי א גוטען וועטער וועט ער געוויס דורכלויפען פיערציג מיליאן מייל, דאך איז שטרענג פערבאטען צו צואיילען זיין געשווינדקייט צו געפעהרליכע גרענעצען אדער יאגען זיך מיט אנדערע פלאנעטען. די פאסאזשירען וואס וואלטען געוואלט בעקוקען אנדערע וועלטען אדער צוריקקעהרען אויף דער ערד, וועלען האבען די מעגליכקייט אריבערצוזעצען זיך אויף אנדערע קאמעטען, ווייל מיר שטעהען אין פערבינדונגען מיט אלע הויפט ליניען און מיר גאראנטירען פאלקאמענע זיכערקייט.

נעהענטערע ערקלערונגען, אדער וועגען די פראכט פרייזען און אנדערע בעקוועמליכקייטען, קען מען בעקומען אויף דער פלאטפארמע אדער ביי מיין שותף, נור ניט ביי מיר, ווייל מיין פעראנטווארטליכקייט הויבט זיך אן מיט דער מינוט פון ארויספאהרען און אזא צייט ווי די היינטיגע, קען זיך מיין גייסט ניט פערנעהמען מיט קליינע סוחר׳ישע איינצעלהייטען.

1) פערעפענטליכט אין זומער 1874־טען יאהר אין צייט פון „שרעק פאר׳ן קאמעט״.

1) אסטעראאידען ווערען גערופען די קליינע פלאנעטען צווישען מארס און יופיטער.

געדאַנקען פון דזשאַהן דזשאַק רוססאָ.

מיר קענען אייך דא ניט געבען קיין אויספיהרליכע לעבענס בעשרייבונג פון דיזען גרויסען מאן, ווייל דער פלאץ איז צו קליין, דאך די טהייערע געדאנקען פון דיזען פיינער פון פרייהייט וועלען מיר דא אין קורצען שילדערען. די געדאנקען פון דזשאן דזשאק רוססא (געבארען אין דעם יאהר 1712 און געשטארבען אין 1778), ווענעם צוויי הונדערט יעהריגער יובילעאום איז ניט לאנג געפראוועט געווארען אין דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט. דיזער פילאסאף פון זשענעווא וועלכע האט מיט זיין גרויסען גייסט געשטעמפעלט די פראנצויזישע רעוואלוציע, דער וועלכער האט שטארק געליעבט די מוטער נאטור און האט שטארק געהאסט די אוננאטירליכע פערדארבענע געזעלשאפט.

רוססא בעשעפטיגט זיך אין צוויי פון זיינע בעריהמטע שריפטען מיט די סאציאלע פראגען. אין זיין שריפט: „איבער די אורזאכען פון אונגלייכהייט אונטער די מענשען״, בעווייזט ער אונז אויספיהרליך דאס דיזע אונגלייכהייט געהט האנד אין האנד מיט די אונגלייכע ארבייטס פערטהיילונג. ער בעהויפטעט: אייזען און קארן האבען די מענשען ציוויליזירט, אבער די מענשהייט פערדארבען.

דער אקער בויער ברויכט דא מעהר אייזען און דארט דער שמיעד מעהר קארן: אזוי אונטערזאכט דער ערפינדער, דער פעהיגערער, דער שטארקערער די אנדערע.

נאך די בעארבייטונג פון דער ערד קומט צו טהיילונג און דערפון ווערט בעשאפען אייגענטהום. דער מענש ווערט א שקלאף פון זיינעם גלייכען. איז דער מענש רייך, ברויכט ער אנדערע וועלכע זאלען איהם דיענען, דערפאר איז איז אויך דער רייכער אבהענגיג. איז דער מענש ארים, איז ער אבהענגיג פון דער הילפע פון די רייכע. נאכדעם ווי דאס לאנד איז געווארען פערנומען אלס אייגענטהום, האבען זיך נור געקענט א טהייל פון די מענשען פערשפרייטען אויף דאס לאנד אויף די קאסטען פון די אנדערע. די ארימע לייט האבען זיך געמוזט ניט ווילענדיג אונטערוואַרפען אונטער דער מאכט פון די רייכע, אום צו פערדיענען א שטיקעל ברויט, אנדערע האבען בעסער אויסגעקליבען דעם וועג פון געוואלט, זיי זיינען בעסער געווארען רויבער און פיראטען, איידער צו ווערען שקלאפען.

דער רייכער האט מיט זיין וואקסענדער מאכט געקראגען אלץ מעהר לוסט צום הערשען. דער קאמפף איז געווארען די אלגעמיינע פאראלעל. דאן האבען די רייכע און מעכטיגע אויסגעפונען א מיטעל פאר זייער געמיינשאפטליכען שוץ וועלכער איז אין ווירקליכקייט געווען זייער זעלבסט שוץ, זייער פערטהיידיגונגס מיטעל, זייער שטאַט.

אז די רייכע און מעכטיגע האבען ארגאניזירט דעם שטאַט — דאס איז זיכער, ווייל אין דעם שטאַטס סיסטעם זעהען מיר דאס אלדינגס איז איינגעריכטעט נור פאר׳ן וואהל און בעסט פון די רייכע, מעכטיגע און דעספאטען. דער ארימער איז דורך דעם שטאַט זעהר פאלש און שלעכט בעהאנדעלט געווארען.

נעגענוווארטיג און נאך וואס ווייטער ווערט ער אלץ מעהר אונטערדריקט. אלע, די צום שוץ פאר אלגעמיינע פרייהייט, געשאפענע רעגירונגען דיענען דערצו דאס פאלק צו אונטערדריקען.

מיט דעם שטאַט ווערט ערשט בעשאפען דאס רעכט און דאס אונרעכט און דער קריעג צווישען פערשידענע געזעלשאפטען און פעלקער — איידער אזא ציוויליזאציע איז שוין בעסער דעם נאטור מענש אין די וועלדער און אין די פעלדער, ער אטהעמט רוה און פרייהייט. ער וויל נור לעבען. מיט אן אנגענעהמע רוהיגקייט גענימט ער זיין נאטירליכען לעבען וועלכער פליסט ווי א קלאהרער וואסער שטראם צווישען בערג און טהאלען. דער מענש פון אונזער היינטיגער „ציוויליזירטער״ געזעלשאפט איז צופיעל אויפגערעגט, ליידעט אהן אויפהער, זוכענדיג אלץ צו געפינען וואס מעהר ארבייט אום מעהר צו פערדיענען, ער שאפט ביז זיין ענד, ער לויפט אין טויט אום צו קענען לעבען און ווארפט זיין לעבען אוועק אום צו געווינען די „אונשטערבליכקייט״, ער אונטערוואַרפט זיך, קריכענדיג אונטער די מעכטיגע, גרויסע און אויטאריטעטען און האסט זיי, ער ניט אב עהרע די רייכע און פעראכטעט זיי ביי זיך אין הארצען.

דער נאטור מענש לעבט נור אין זיך זעלבסט, דער ציוויליזירטער לעבט נור נאך דער מיינונג פון אנדערע. — דאס זיינען רוססא׳ס גרויסע, עדעלע געדאנקען וועלכע זיינען פון פיעלע פון זיין צייט און נאך היינט ניט פערשטאנען געווארען. ער האט געוואלט דאס די מענשען זאלען צוריק זיך אומקעהרען צו דער נאטור פון וועלכער זיי זיינען אביסעל צו ווייט פערטריבען געווארען דורך דער זאגענאנטער „ציוויליזאציע״. ער האט ניט געמיינט אז מען זאל לעבען ווי א נאטור מענש אין די וועלדער און די פעלדער. ער האט ניט געוואלט דאס די מענשען, צוריקקעהרענדיג צו דער מוטער נאטור זאלען דארטען פערווילדעט ווערען. אין געגענטהייל, דורכדעם וויל ער אז די מענשען זאלען ערשט ריכטיג זיך ציוויליזירען און ווערען געזונדע, שטארקע, פרייע, עדעלע. געגען זיינע געגנער און שלעכטע קריטיקער, וועלכע האבען בעהויפטעט דאס ער איז געגען מענשליכער געזעלשאפט, דאס זיין לעהרע איז איבערהויפט א קריעגס ערקלעהרונג געגען דער געזעלשאפט, געגען איהר „קולטור״, „מאראל״ און „געזעצע״, האט רוססא געענטפערט:

„וואס מיינט איהר? — רופט ער אויס — זאל מען די געזעלשאפט צושטערען, דאס דיין און מיין אויסראטען און אין די וועלדער זיך אומקעהרען אום דארט מיט די בערען צוזאמען צו לעבען? א פראגע נאך דער ארט, ווי מיינע געגנער האבען עס מיר פארגעווארפען; זיי אויסמיידענדיג לאז איך זיי די שאנדע פון זייער איגנאראנץ מיר אזעלכע פארווירפע און אזעלכע פראגען צו שטעלען. — אך, איהר צו וועלכע עס איז נאך ניט געדרונגען די שטימע פון „הימעל״, איהר וועלכע ווייסט נים קיינע אנדערע בעשטימונג פאר אייער גייסט ווי צו ענדיגען צופריעדען אייער קורצען לעבען; איהר וועלכע וואלטע געקענט פערלאזען אייער אונגליקליכעס לעבען אין מיטען און פערלאזען אייער אונרוהיגען גייסט און אייערע פערדארבענע הערצער, קעהרט זיך צוריק צו די אלטע אמאליגע אונשולדיגקייט, ווען איהר זייט נור מעכטיג געגוג דיזעס אויסצופיהרען; — נעהמט אין די וועלדער אום די פערברעכענס פון דער צייט ניט צו זעהן און אום זיי פון אייער געדעכטניש אויסצומעקען, שרעקט זיך ניט מיט דערמיט צו ערנידריגען, ווען איהר וועט זיך ענטזאגען פון די שמוציגע געוואהנהייט און פון דאס פערדארבענע לעבען פון דיזער „ציוויליזירטער״ געזעלשאפט?״

רוססא האט אנערקענט די נויטווענדיגקייט פון א מענשליכער געזעלשאפט, האט עס איהם דאך ניט געהינדערט די זעלבע שארף צו קריטיקירען; דיזע קריטיק איז דער שמערצענס געשריי פון א טיעפער פערוואונדעטער נשמה, דער אויסדרוק פון א פראטעסט און א שמערצליכע פעראכטונג געגען דער שמוציגער, דעגענערירטער און

(שלוס אויף זייטע 7).

הומאר — וויץ — סאטירע.

שבת אויבס.

נאָטיצען פון דער וואָך.

פון א נאַרד ענדער.

די ימים טובים זיינען שוין פאראיבער און אלעס איז צוריק ווי פריהער.

מיט איין קליינער אויסנאהמע: וואס די אידען זיינען געבעך געווארען נאך גרעסערע קבצנים ווי פריהער, א קליי־ניגקייט די שוהל ביזנעס!

* * *

דער ווינטער קומט שוין אן און ברענגט מיט א רייהע איבעריגע הוצאות ווי האלץ, קוילען א. ד. ג.

אבער אונז, ארימע אידעלעך, ברענגט ער מיט גאר אן עקסטרא מכה: ווארום א חוץ די אויבענדערמאהנטע האבען מיר נאך אויף זיך א פעקיל לעקטשורס, קאנצערטען, בעלער, טהעאטער און נאך אזעלכע שלעק.

* * *

האט איהר שוין געהערט פרענקלען? א יא, א גאנץ וואוילער יונג?

נור איין חסרון נעבעך. ער איז א — א ציוניסט.

* * *

אין זיינער אן ערקלעהרונג וועגען א דעבאטע האט פרענקעל אויפמערקזאם געמאכט צו געדענקען זיינע צוויי לעק־טשורס.

שור טהינג, מר. פרענקעל. א נאריש־קייט געדענקט זיך.

* * *

ביים צייגען די סטערעאפטישע ביל־דער פון ארץ ישראל פאריגען זונטאג אין קווינס טהעאטער האט אסאווסקי דורכגעלאזען פיעלע בילדער אהן אן ערקלעהרונג. מאנכע האבען געדענקט אז די ערקלעהרונגען זיינען ניט געוועז פערשריבען אין זיין ביכעל.

אבער ווי אסאווסקי אליין ערקלערט איז דוקא אלעס געוועזן פערשריבען. נור וואס זשע דען? ס'זיינען דארטען געוועזן פיעלע ווערטער אין — — — אין העברעאיש.

* * *

דער היגער מעיאר האט ערקלעהרט אז ווען עס וועט זיך ענדיגען זיין טער־מין, וועט ער רעזיגנירען

כ'לעבען, ער טהוט א גלייכע זאך! וואס זשע, דורכפאלען איז שעהנער?

* * *

אין זיין ערקלעהרונג האט דער מע־יאר געזאגט אז ער האט צופיעל איי־גענע ביזנעס וואס ערלויבען איהם ניט אנצוהאלטען דיזען אמט.

ניט געזארגט, וויניפעגער בירגער! פאר די לומפיגע פאר טויזענד דאלאר א יאהר קענען מיר נאך קריגען א מאן וועלכער זאל זיך וועלען באַדערען מיט א מעיאר דזשאב.

* * *

די שיף „וויניטאבא" איז פאריגע וואך אבגעברענט געווארען.

וואס אונז פערדריסט איז: וואס זי איז ניט אבגעברענט געווארען נאך אין אנפאנג זומער און ניט פערהיט אונז פון די זאגענאנטע עקסקורשאנס.

* * *

אין באסטאן איז א כינעזער נאמי־נירט געווארען אלס קאנגרעססמאן.

אסור, אויב ס'וואלט געשאדט איינ־צופיקסען א לאונדרי אין קאנגרעס...

* * *

אין לאנדאן, אנט.. איז א גלח בע־שולדיגט געווארען אין געריכט פאר שרייבען סאציאליסטישע ארטיקלען און אויב ער וועט פטר'ען מיט פער־ליערען זיין דזשאב, וועט ער נאך גוט אבשניידען.

און דער עולם־גולם וויל זיך איינ־שמועסען אז קענעדא איז א פרייע לאנד.

* * *

פונדעסטוועגען וואלטען מיר ווינ־שען אז אלע גלחים זאלען פערליערען זייערע דזשאבס אויף אזא אופן.

* * *

אַלטוואַרג און יונגוואַרג.

פון ז. פראסאוו

וויניפעג איז ניט לאנג צוריק אלט געווארען 100 יאהר.

יעס, זי איז א גאנץ פיינע בתולה, די הרייטע באכטער פון „מייפעל לאנד".

* * *

מיר רופען זי ב ת ו ל ה, כאטש אין דער אמת'ן איז זי שוין לאנג פערהיי־ראטה צו פראצענטניקעס, ריעל עס־טייטניקעס און צו אנדערע שלעק.

נור גאר ניט, די זאך וואס מ'האט ליעב גיט זיך אימער אויס אז עס איז נאך א בתולה...

* * *

אין נעוואדא האט א ניגער געפייערט זיין 122טען געבורטסטאג.

פלאי פלאים! אין דער פרייער רע־פובליק (פעראייניגט שטאטען) זאל א ניגער דערגרייכען 122 יאהר און קיין איין מאל ניט געלינטשט ווערען?!

* * *

צוליעב דעם יקרות אויף לעבענס מיטלען עסען די דייטשען הינט.

איצט ווען מיר וועלען הערען פון אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד, וועלען מיר מיט א ריינעם געוויסען בעשטע־טיגען: „אז א מענש איז דאס וואס ער עסט".

* * *

אין קראקוי האט שטאטגעפונען א קאנגרעס פון דער וועלט שפראך „עס־פעראנטא" און ווי עס ווערט געמעל־דעט האבען די פערזאמעלטע געמאכט א גאנצען צימעס, פייערענדיג דעם 25 יעהריגען יובילעאום פון „עספעראנטא" וואס בעדייט „האפנונג" אז מענשען פון גאר דער וועלט זאלען איינע די אנדע־רע פערשטעהן.

עט, נארישקייט! מענשען פון איין מוטער שפראך ווילען איינע די אנדע־רע ניט פערשטעהן און דעריבער איז א קנאפע האפנונג אז פון גאר דער וועלט מענשען וועלען איינע די אנדערע פער־שטעהן. איצט פערשטעהט איהר שוין?

* * *

דער קלאנג אז א וואסער מאנגעל איז מעגליך פאר וויניפעג נעקסטען יאהר, האט אונז געצוואונגען צו פער־טראכטען זיך דערויף און פארלויפיג האבען מיר פאלגענדע רעקאמענדאצי־אנען ווי אזוי די שטאדט זאל שפארען וואסער:

1) פערקלענערען דעם „איד" צוריק אויף 6 זייטען.

2) פערבאטען לעקטשורס פון וואַ־סער טרינקענדע לעקטשורערס.

3) פערבאטען באיעס צו ערקלעה־רען מיידלעך ליבע דורך סאדא וואסער.

4) קאמפיינעווען אזוי לאנג ביז די כשר'ע סיטיזענס זאלען דורך ביער פערגעסען דעם טעם פון וואסער.

5) נור... ס'ווערט שוין צו וואסערדיג.

* * *

אין שיקאגא האט מען אפערירט א מאן מיט'ן נאמען מארטינער. ווי די צייטונגען בעריכטען האט מען אין זיין מאגען געפונען 19 פאקעט מעסערלעך, 17 טשוועקעס, 5 מעסער קלינגלעך, 12 שרויפען און א זילבערנעם דאלאר.

איצט פרעגט זיך: ווער האט גע־מאכט די אפעראציאן: דאקטוירים, די צייטונגען, אדער די רעפארטערס?

* * *

איינעם אן „עזות פנים" האט זיך פערוואלט וויסען ווי אזוי די פיש אין וואסער ציטערען ימים נוראים, האט ער ראש השנה גאנץ פריה אריינגע־ווארפען א וואודעטשקע מיט ווערים־לעך. מיט אמאל האט דאס שטריקעלע אנגעפאנגען ציטערען... און די פיש האבען זיך פערנומען פרעסען די ווע־רימלעך — פאר שופר בלאזען...

* * *

דערפון וואס זייט ביי זייט מיט א פלאטען אויפשטאנד אין קראנשטאדט פאלט א ניי געבארענע בייבי 3 פלארס הויך אין „פארווערטס" און בלייבט לע־בען, הדינגען מיר אז די רעוואלוציאן אין רוסלאנד לעבט ווידער אויף. ווא־רום פונקט דעמאלט אין גרויסען פלאקער פון רעוואלוציאן און אויפ־שטאנד אין רוסלאנד האט אויך דער „פארווערטס" געמעלדעט זייט ביי זייט מיט א פלאטען אויפשטאנד ניט קיין קלענערען נס. ווי א האן האט געלעבט 40 טעג אהן א קאפ.

* * *

אין א סטייטסער שטעדטיל האט מען געלינטשט א ניגער פאר אנגרייפען א 14 יעהריג מיידעלע און ווי עס האט זיך דערנאך ארויסגעוויזען איז גאר ניט דער געלינטשטער געוועזן דער אנגריי־פער פון דאס מיידעלע.

אבער — וויסיך, טאקע כדאי זיך אבעסען דאס הארץ. מילא, איז ניט ד ע ר ניגער, אבער א ניגער איז דאך געוועזן יעדענפאלס.

לייכטע פראבלעמען.

פאר אזעלכע וואס ווארטען אויף א „נעקסט" אין בארבער שאפ, אדער שטאדט באד.

צווישען טויזענד ווייבער געפינט זיך ניט קיין איינע א רעכטע—האט שלמה המלך געזאגט.

פרעגט זיך וויפיעל זעקלעך מעהל וואלט ער געכאפט פון סאפראדזשעט־קעס, ווען ער וואלט איצט געוועזן א פרעמיער אין ענגלאנד?

* * *

איך וואלט געוואונשען עס זאל אויס־ברעכען אן ערד ציטערניש, ווען א היי־ליגער מיט א גאנז פארען זיך צוזאמען.

— ניטשע אין זאראטהוסטרא.

— וויפיעל ערד ציטערנישען א יאהר וואלט אויסברעכען ווען ניטשעס פלוך וואלט פערווירקליכט געווארען?

* * *

ווען א בעדייטענדע טהייל פון דער מענשהייט זאלען גאכפאלגען קריסטו־סעס לעהרע און אונטערשטעלען די צווייטע באק צו דעם וואס האט שוין גענוג אנגעפאטשט די ערשטע.

— וויפיעל באק צייהנער וואלטען פערלאזען זייער געבורטס ארט?

* * *

ווען דער ציוניזם זאל פערווירקליכט ווערען און מיר אידען זאלען זיך בע־זעצען אין טערקען לאנד מיט אלע פרייהייטען.

— וויפיעל „יונג טערקען" וועלען מיר „מגדל" זיין ן ווען אברהם אבינו'ס איי־ניקלעך וועלען זיך געגענזייטיג ליעבען?

פון מיין וויצען אַלבום.

אזוי איז עפּעס אנדערש.

ליידי — צום דראגיסט — פליעז, גיט מיר עפעס א גיפט פאר מייז, איך קען פון זיי ניט אריבערטראגען.

דראגיסט — ליידער קען איך אייך קיין גיפט ניט געבען אהן די פעראָרד־נונג פון א דאקטאר.

ליידי — קאקעטיש — אבער אז איך וועל דערמיט אויך אב'פטר'ען מיין מיסטער?

דער דראגיסט האט פערצייכענט אין זיין נאטיץ ביכעל איהר אדרעס און גע־געבען דער ליידי גיפט.

* * *

אדרבא...

דיענסט מיידעל — איך וועל אייך זאגען, מיסעס, איך בין צופריעדען מיט די ווידזשעס וואס איהר שלאגט מיר פאר, אבער איך האב געהערט דאס אייער מיסטער פיהרט זיך שלעכט אויף מיט דיענסטען.

מיסעס — חלילה, וואו האט איהר עס געהערט? אדרבא, ער בעהאנדעלט דיענסטען צערטליכער ווי מיך, זיין גע־זעצליכע ווייב.

פאָטאָגראַפער.

צו יעדען גאנצען אדער האלבען דאזען בילדער, בעקומט איהר זעקס פאסט־קארדס בילדער פריי.

Smith's Art Gallery, 405 Selkirk Avenue

דער טעלעפאן נומער פון „איד" איז סט. דזשאהן 2213.

פענסאָן און שילער

אָפּערען

גרויסע רעדוצירטע פרייזען אין שיפסקאַרטען.

פון ליבאווע נאך וויניפעג	$56.00
פון ראטהערדאם נאך וויניפעג	$54.50
פון אנטווערפען נאך וויניפעג	$54.50
פון פאריז נאך וויניפעג	$52.00

מיר שיקען די פאסאזשירען מיט די גרעסטע און שנעלסטע שיפען.

פרייזען פון געלד נאך אויסלאנד:

100 רובעל קאסט	$51.50
100 קראנען קאסט	$20.20
100 רומענישע פראנק קאסט	$19.55

מיר האָבען גרויסע סנעפס אין הייזער און לאַטס.

Fenson & Schiller

שיפסקאַרטען און ריעל עסטייט אָפיס.

854 Main Street — Phone St. John 162

פונ'ם עסען קענט איהר הנאה האָבען

נור ווען איהר וועט נוצען סאפאנען אדער פלעשליך וואסער, אלערליי פלייווארס פון דער

שייפילד מינעראַל וואָטער קא.

די בעסטע וואסער אין מארקעט, געמאכט אויף'ן רוסישען שטיי־גער, געסטאלירטע וואסער. מיר גאראנטירען אז קיין סאכארין ווערט ניט גענוצט, נור הוילע צוקער.

יעדער קען קומען און זעהן ווי די וואסער ווערט געמאכט.

מיר פערקויפען אויך בילינער ווי איבעראל:

1 דאזען סיפאנס פאר 1 דאל.

1087 Selkirk Ave. — Winnipeg

פהאן סט. דזשאהן 646 — דזש. אייזענבערג, מענעדזשער

כאַפּט אַריין אַ מציאה.

יעצט האבען פייפערהענגערס די בעסטע געלעגענהייט צו קריגען אלערליי וואהלפייפער צו זעהר א בילינער פרייז. אין מיין סטאק וואהלפייפער גע־פינען זיך די שעהנסטע דיזיינס. קומט און זעהט און איבערציינט אייך. אויך אלערליי פארב, גלאז און אלעס וואס פאדערט זיך צו פייפערהענגינג און פארבען.

M. Donner & Co. — 847½ Main Street

WINNIPEG SAFE WORKS, Ltd.

איהר קריגט ביי אונז נייע און סעקאנד הענדיגע

סייפס פייער־קאַסעס און קעש רעדזשיסטערס

פרייזען מעסיגע. אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

די בעסטע קוואליטי. קומט זיך איבערצייגען.

50 Princess St. — Winnipeg, Man.

רייטס פאַר אַדווערטייזמענטס אין „איד"

פאר איין מאל 50 סענט פער אינטש
פאר א מאנאט 40 סענט פער אינטש
פאר יעהרליכע 35 סענט פער אינטש
אויף דער 1טער פיידזש 75 ס. א אינטש
אויף דער 1טער פיידזש יעהרליך 50 ס.
קהל'שע אנאנסען 25 און 30 ס.

Fraser, Bender and Co.

צו 5 אקער ניט ווייט פון שטאדט ווערט פערקויפט צו זעהר לייכ־טע פיימענטס, גוט פאר גארטען, דעירי. אין גיכען געהט דארטען דורך א קאר. זיך ווענדען צו

י. בענדער

447 Main St. — Phone Main 9451

KODAK SAFETY FILM

געדאנקען פון דזשאן דזשאק רוססא

(שלוס פון זייטע 5)

פערדארבענער געזעלשאפט און איהר פערנאלדעטען זומפ „ציוויליזאציע“. זעהר אינטערעסאנט איז די שטעלע אין זיין שריפט איבער די אורזאכען פון אונגלייכהייט, דארטען קאכט זיך פונ־אנדער זיין צארן איבער דער פערדארבענער און פערשקלאפטער געזעלשאפט, דארטען בעוועגען זיך די הויכע כוואליעס פון זיין שטורמדיגען גייסט. דיעזע איינעע ווערטער דריקען אויס מיט זיך א ים פון הויכע ערהאבענע האפנונגען און גלייכצייטיג דריקען זיי אויס מיט זיך דעם שמערץ פון א אונגליקליכע פערגאנגענהייט און געגענווארט פון דער מענשליכער געזעלשאפט. מיט פאלגענדע ווערטער האט רוססא אויסגעדריקט זיין פראטעסט און אויך גלייכצייטיג זיין פרייע סאציאלע וועלט־אנשויאונג: „דער ערשטער וועלכער האט ארומגעצאמט א שטיק לאנד און האט געזאגט: דאס איז מיינס! — און עס האבען זיך געפונען לייכט־גלויבינע לייטע, וועלכע האבען איהם דאס געגלויבט, איז געוועזען דער גרינדער פון דער בורזשואזנער געזעלשאפט. וויפיעל פערברעכען, קריעג, מארד, און עלענד. וואלט דעריעניגער מיט דערמיט פאר־היט פאר אונזער מענשהייט, ווען ער וואלט די צוימען צוּבראכען און די גראבענס פערשאטען, און וואלט צו זיינע קאמעראדען צוגערופען: היט זיך דיזע אייערע בעטריגער צו גלויבען, איהר זייט פערלארען ווען איהר פערגעסט דאס די פרוכט געהערט אלעמען, די ערד אבער קיינעם!“ —

אין זיין הויפט ווערק „דער געזעלשאפטס פערטראג“ („Contrat Social“) האט רוססא אויפגעשטעלט דריי בעדינגונגען וועגען דאס איינענטהומס־רעכט אויף לאנד: ערשטענס, דארף קיינער ניט נעהמען א שטיק לאנד וואו אן אנדערער האט זיך שוין פריהער בעזעצט. צווייטענס, קיינער זאל ניט נעהמען מעהר לאנד, נור אזוי פיעל וויפיעל ער האט נויטיג צום לעבען; דריטענס, דאס לאנד זאל ניט דורך „צייכענס און מארק שטיינער און דורך געלד צום אייגענטהום געמאכט ווערען, נור אין געגענטהייל, דאס לאנד זאל נור דורך פלייסיגע בעארבייטונג צום אייגענטהום געמאכט ווערען. — רוססא האט געהאט זעהר געזונטע אנזיכטען איבער די וויכטיגקייט פון ריכטיגע פערטהיילונג פון פארמעגען, ער האט ערקלעהרט, דאס די רעגיערונג זאל אבשאפען די שטארקע אונגלייכהייט פון דאס פערמעגען. ניט דאס זי זאל פון די פערמעגליכערע זייער רייכטהום צו נעהמען, זאנדערען זי זאל בעסער די מיטעל אבשאפען, וועלכע גיבען די מעגליכקייט דאס עס זאלען זיך אזעלכע רייכטהימער אין די הענד פון איינצעלנע אנזאמלען; ניט די רעגיערונג זאל בויען אזילען פיר ארימע לייט, זאנדערען זי זאל בעסער אלעמען בעשיצען געגען ארימקייט. אין א ריכטיגע רעגיערונג טאר א בירגער ניט זיין אזוי רייך אום צו קענען קויפען און אנדערען, און קיינער טאר ניט זיין אזוי ארים אום זיך צו פערקויפען.

אלס דעם צוועק פון זיין „געזעלשאפט־פערטראג“ בעטראכט רוססא פאלגענדעס: „צו געפינען אזא מין פארמע פון געזעלשאפטליכע ארדנונג וועלכע זאל דורך געמיינשאפטליכע מאכט די פערזאן און אייגענטהום פון יעדען איינציגען מיטגליעד פערטהיידיגען און בעשיצען, אזא געזעלשאפטס־ארדנונג וואו יעדער איינער איז פערבונדען מיט פיעלע, זאל אבער זיך אליין געהארכען, און זאל אבער בלייבען אזוי פריי ווי פריהער פאר זיין פערבינדונג מיט דיעזער געזעלשאפט. מיט אנדערע ווערטער: די פערייניגונג פון א „געזעלשאפטליכע גליקליכע פרייהייט“ מיט דעם העכסטען מאס פרייהייט און גליק פאר יעדען איינצעלנעם — דאס איז „אינדיווידועלע פרייהייט.“

רוססא׳ס פאליטישער איהעאל האט געלייכט און געגעבען די ריכטונג פאר די גרויסע פראנצויזישע רעוואלוציע אין פראנקרייך, דאך האט זי ליידער פערפעהלט, עס איז נאך געוועזען צו פריה, און היינט איז נאך אויך דער געזעלשאפטליכער מאגען צו שוואך, אזעלכעס צו פערדייען און דער פערשטאנד פון פאלק צו ווייניג ענטוויקעלט עס צו בעגרייפען. די אידעען פון רוססא האבען זיך אפגעשפיגעלט אין דעם גייסט פון „טהאמאס דזשעפערסאן“ און נאך אנדערע גרויסע גייסטער און טרעגער פון הומאניטעט און פרייהייט.

נ י י ע ס.

טרוקענע פארמעריי אויסשטעלונג.

די קומענדע טרוקענע פארמעריי אויסשטעלונג אין לעטהבריזשאלבערטא, רופט ארויס א זעהר גרויסען אינטערעס. זי וועט אפגעהאלטען ווערען פון 21 ביז דעם 26 אקטאבער. די לאנדווירטהשאפטליכע אבטהיילונגען פאר מאניטאבא פראווינץ וועלען זיין דארט פארגעשטעלט מיט אן אויסשטעלונג פון די פראדוקטען פון דער פראווינץ.

מאניטאבא פראווינץ וועט נעהמען אנטהייל אויך אין דער קאמפעטיציאן פון געוויקסע, ווייץ, האבער, גערשטען און פלאקס.

אויף אזא אופן וועט עס זיין די גרעסטע אויסשטעלונג וואס מאניטאבא פראווינץ האט ווען אפגעהאלטען. עס ווערען געמאכט די גרעסטע אנשטרענגונגען, אז די אויסשטעלונג זאל זיין וואס מעהר ערפאלגרייך.

פערברייטערען דעם סיטי האל סקווער.

עס געהט אן א בעוועגונג, וועלכע ווערט געשיצט פון די סיטי ארכיטעקטס, צו פערברייטערען דעם סיטי האל סקווער, כדי דאס נייע סיטי האל בילדינג זאל קענען אויפגעשטעלט ווערען אויף איהם מיט מעהר בעקוועמליכקייטען.

דער פלאן איז צו אפקויפען די פראפערטי, וועלכע גרענעצט זיך מיט מיין סטריט, מארקעט עווענוי, קינג סטריט און דזשיימס סטריט און שטעלען די נייע בילדינג אין מיטען פון דעם גרויסען בלאק.

סאדיגורער רבי טויט.

א ספעשיל קייבעל מעלדעט צו דער נויארקער „ווארהייט“ אז דער סאדיגורער רבי איז נפטר געווארען פאריגע וואך.

וועגען דעם נייווי פלאן.

אין אטטאווא, האט א דויערהאפטער מיטינג פון מיניסטארען קאבינעט שטאטגעפונדען פארלעצטען מאנטאג, עס איז דיסקוטירט געווארען די נייווי־פראגע, אבער פארלויפיג איז קיין בעשטימטעס ניט אויסגעארבייט געווארען.

די פאליסי וועט פראקלאמירט ווערען ערשט ווען דער פארלאמענט וועט זיך עפענען. זי וועט דאן בעקאנט ווערען אין דער טהראן רעדע וואס וועט געהאלטען ווערען.

די פראגע וועגען דער קאנטריבושאן וואס זאל געמאכט ווערען צו דער אימפעריאלער נייווי האט ארויסגערופען דעבאטען וועגען דעם אופן ווי אזוי די קאנטריבושאן זאל זיין.

א מיינונגס פערשיעדענהייט איז ארויסגערופען געווארען ווערענד עס איז פערהאנדעלט געווארען די פראגע אויב קענעדא זאל ארדערן בויען צוויי דרעדנאט שיפען און ווען זיי וועלען פארטיג זיין איבערצוגעבען זיי צו דער אדמיניראליטעט, אדער קענעדא זאל געבען ענגלאנד געלד וויפיעל עס דארף קאסטען בויען צוויי דרעדנאטס און די אדמיניראליטעט זאל זיי אליין בויען.

לויט ווי עס ווערט ערקלעהרט, האט האנ. פ. ד. מאנק, מיניסטער פון פאבליק ווארקס, געפאדערט, אז די אויסגאבען זאלען געהן אויף פערשטארקען די פערטהיידיגונג פון קענעדער האפנס אין קוויבעק, האליפאקס, סט. דזשאן, סידנעי, וויקטאריא און וואנקאווער.

בעזארגט זיך און אייערע קינדער.

דער ארבייטער רינג איז דער איינציגער אידישער ארבייטער ארדען, וועלכער זארגט פאר די מאטעריעלע און קולטורעלע אינטערעסען פון זיינע מעמבערס. דער ארבייטער רינג פערמאגט א קאפיטאל פון איבער 300.000 דאלאר, אויך אן איינענע קאנסאמפטיוו סאניטאריום אין ליבערטי, נויארק. צאהלט 400 דאלאר טויטען בענעפיט, 100 דאלאר קאנסאמפשאן בענעפיט און 6 דאל. א וואך קראנקען בענעפיט.

ברענטשעס 480, מעמבערס 45000

פאר אלע איינצעלהייטען זיך ווענדען צו ל. ארליקאוו, סעקרעטאר, 315 סטעלא

זעכציג לייט געזוכט

זיך באלד אויסלערנען די בארבער טרייד. בלויז 8 וואכען פאדערט זיך אויסצולערנען. טולס פריי און ווייזשעס אין לעהרע צייט. א שטעלע געזיכערט פון $16 ביז $20 וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לאקיישאנס וואו איהר קענט זיך עפענען א ביזנעס אליין. גרויסע פאדערונג פיר בארבערס. שרייבט פאר אומזיסטע קאטאלאג בעסער קומט אליין. אויב איהר ווילט זיין א גוטער בארבער, מוזט איהר לערנען ביי

The International Barber College

אלעקסאנדער עוו. 1טע טיר וועסט מיין סט.

שעהנע פרינטינג ברענגט קונים.

גוטע און שלעכטע פרינטינג קאסט אייך איין געלד. מיר מאכען שעהנע פרינטינג אויף אלע שפראכען אהן מיסטייקס.

The Modern Printing Co.
M. Glucksberg, Prop.,
318 Hargrave St.
Phone Main 3040

איך האב ערהאלטען א גרויסען אייסוואהל פון פערשיעדענע

נאלדענע זייגערס, קייטע, דיימאנטענע רינגען.

אזוי אויך א גרויסען אויסוואהל גראמאפאנס און די נייעסטע רעקארדס פון די וועלט בעריהמטע זינגער, אלעס צו די בילינסטע פרייזען. 1212)

A. KAPLAN
815 Main Street

30 פראצענט ארונטער.

ס׳איז מיר פערבליבען פון יום טוב א גרויסער סטאק סילווער פלייטעד לייכטער און ווער עס וועט יעצט קויפען קריגט א בארגיין מיט 30 פראצענט ארונטער פון פרייז.

דיימאנדס צו די בילינסטע פרייזען.

A. BREGER & YAMROM, 810 Main st.

טהאר און אינדיען מאטאר סייקעלס.

בייסיקלס פון $35 און מעהר
אויך ריפייר און סאנדריס
פון אלע סארטען

North End
Bicycle Co.
849 MAIN ST. PHONE S. J. 633
Opposite Dufferin Avenue. (1211

אונזער נייער בּרענטש

פון 571 סעלקירק עווניו

האט געמופט אין 552 סעלקירק עווניו.

דארט וועט איהר קריגען אלערליי צייטונגען, זשורנאלען, ספרים, א. ד. ג.

פיפעלס בוק סטאר

824 מיין סט. פהאן סט. דזש. 143

איהר מעגט דאס וויסען.

ווען איהר ווילט האבען אידישע קונים, מוזט איהר אימער צו זיי רעדען אין זייער שפראך, מוזט איהר מיט זיי שטעהן אין פערבינדונג און פון צייט צו צייט זיי מודיע זיין וואס פאר א נייאינקייטען אין אייערע ביזנעס קומען פאר. ברענגט איהר נייע ווארע, קענט איהר לעזען בילינער, האט איהר א בעסערע ליין סחורה — אלעס מוז וויסען דער יעניגער וואס האט בדעה עפעט צו קויפען און די סוחרים, די סטארקיפערס און ביזנעס לייט דארפען דאס דעם קונה דערצעהלען.

קענט איהר דאך אבער ניט געהן צו יעדען איינעם און איהם דערצעהלען דאס וואס איהר דארפט, און אפילו דורך הענדבילס איז ניט מעשה סוחר צו לאזען וויסען די קאסטימער וועגען עטוואס, ווייל זעהר א קליינער פראצענט מענשען בעציהט זיך ערנסט צו א הענדביל. הונדערטע מענשען געבען א בליק אויף׳ן הענדביל און שליידערען איהם אוועק.

אנדערש אבער איז עס ווען איהר אדווערטייזט עס דורך דער צייטונג, וועלכע ווערט געלעזט און פאטראנייזט. ווען איהר גיט אן אדווערטייזמענט אין „איד״ זייט איהר זיכער צו האבען רעזולטאט.

ווען איהר מאכט אן אונטערנעהמונג,

מוזט איהר אדווערטייזען אין „איד״, דען אונזערע לעזער זיינען לעבעדיגע מענשען און ווילען זיך אמוזירען. און אזעלכע אדווערטייזמענטס רעכנען זיך אלס קהל׳שע און קאסטען בסך הכל 25, העכסטענס 30 סענט אן אינטש. דערצו געבען מיר — ווען פערלאנגט — צו יעדען אזא אדווערטייזמענט א „רייד אפ״. אייער אונטערנעהמונג וועט זיכער האבען אן ערפאלג, ווען איהר וועט בעצייטענס דערפון מודיע זיין אונזערע לעזער דורך אן אדווערטייזמענט פון איינינע אינטשעס.

וועגען פרינטינג.

מ׳לעזט אפטמאל אידישע הענדבילס צונויפגעשטעלט אזוי לעכערליך און פול מיט גרייזען. די הענדבילס זיינען, ווי עס זעהט אויס, צונויפגעשטעלט פון מענשען מיט נאר א קנאפע ידיעה אין שרייבען.

אבער די הענדבילס וואס ווערען געדרוקט און צונויפגעשטעלט אין „איד״, זיינען אימער אין א שעהנער פארם אהן קיינעמיסטייקס.

איהר קענט ברענגען א הענדביל אדער אירגענד אנדער ארבייט ווי עס איז, מיר וועלען שוין ניט ארויסלאזען קיין דבר שאינו מתוקן.

די הויפט זאך וואס איהר דארפט געדענקען איז אז סיי פרינטינג מיט גרייזען און סיי אהן גרייזען קאסט אייך אלץ איין געלד. מיר וועלען אייך ניט רעכנען טהייערער ווי אירגענד אנדערע פרינטינג, צומאל נאך אפשר בילינער און דאך זייט איהר זיכער אז אייער ארבייט וועט זיין געמאכט ראיעל פינקטליך מיט אן עסטעטישען געשמאק.

די דערקענטע טאכטער.

ראמאן פון דר. בן נור.

אין גאנץ אמעריקא און אייראפא איז מען יעצט פעראינטערעסירט מיט דעם שרעקליכען און געהיימניספאלען מארד פון הערמאן ראזענטהאל. מען איז זיכער אז די פאליציי האט געהאלפען איהם אבצורוימען פון וועג, ווייל ער האט געזאלט ענטדעקען סודות פון דער פאליציי און פון איינינע געמבלינג און שאנד הייזער. ראזענטהאל איז יעצט טויט, אבער דר. בן נור, א גוט בעקאנטער ראמאנען שרייבער אויס נויארק האלט יעצט ביים פערפערטיגען א ראמאן פאר אונזער צייטונג „דער איד״ אין וועלכען עס ווערט געשילדערט דאס לעבען פון די הייזער וועגען וועלכע הערמאן ראזענטהאל האט געזאלט אויסזאגען די סודות וואס ער ווייס.

אין דר. בן נור׳ס ראמאן „די דערקענטע טאכטער״ וועלכע ווערט געשריבען ספעציעל פאר׳ן „איד״, ווערען געשילדערט פיעלע טיפען פרויען און מענער וועלכע שטעהען אין נאהענטע פערבינדונג מיט דיעזע געמבלינג און שאנד הייזער.

„די דערקענטע טאכטער״ איז א ריכטיג, רעאלעס בילד פון אונשולדיגע נשמות וואס פאלען אריין צו טייוואלים אין די הענט און וואס פון זיי ווערט נאכהער.

„די דערקענטע טאכטער״ איז אמת טאקע זעהר, זעהר שפאנענד, עס איז אבער אין דער זעלבער צייט אויך אינטערעסאנט און ווינשענסווערטה צו בעקענען זיך מיט יענע פלעצער וואס זיינען רעגולערע פאבריקען וואו מען פערדארבט מענשליכע ריינע נשמות: צארטע אונשולדיגע מיידלעך און פרויען וועלכע פאלען אהין אריין, קומען פון דארטען ארויס פערדארבענע און אויסגעלאסענע.

דערצעהלט וועגען דעם אייער פריינד וועלכער וועט אייך דאנקען ווען ער וועט א דאנק אייך לעזען דעם אינטערעסאנטען און שפאנענדען ראמאן.

THE ISRAELITE
796 Main Street Winnipeg, man.
Phone St. John 2213
540 Andesron avenue אדער Phone St. John 431

אין די טהעאַטערע.

אין וואָקער טהעאַטער.

היינטיגע וואָך שפּיעלט זיך דאס סוק־סעספּאלע שטיק פון ענגלאנד „דהי באַטערפלאַי אָף דהי ווהיל“ וואס איז גע־שפּיעלט געוואָרען אין נויארק זייט דעם לעצטען נאָוועמבער א גאַנץ יאָהר צייט

דאס שטיק שטעלט פאר א פרוי וואס רעדט זיך איין אז איהר מאַן פערנאַכ־לעסינט איהר און זי פערברענגט מיט אַן אנדערען. דער רעזולטאט איז דאס זי ווערט פערפאלגט געריכטליך פאר א גט. אין דאס שטיק ווערט געצייגט די קאורט רום מיט דער פרוי אויף׳ן וויטנעס סטענד. דאס איז א שטאַרקער דראַמאַטישער מאמענט. פיעלע האָבען זייער דאַנק ארויסגעזאָגט צו מר. וואָ־קער פאַר זיין בעמיהונג צו שטעלען דאס שטיק.

פון נעקסטען מאנטאג, דעם 14טען אקטאָבער, קומט אהער די בעוואוס־טע גילבערט און סילעוואן פעסטיוואל קאמפּאני און וועט אויפפיהרען אין די וואקער טהעאַטער פיער פון די גרעס־טע קאמיק אפּעראס: „דהי מיקאדאָ“, „דהי פּירייטס אָף פּענזאנס“, „פּיישענס“ און „ה. מ. ס. פינעפאר“. די קאמפּאני בעשטעהט פון 90 ארטיסטען, צווישען זיי בעוואוסטע טאלאנטען.

אין דער קאמפּאני, וואס ווערט גע־שיקט פון דער ו. א. ברויד קא. אויף 2 וואכען נעמען אנטייל: דע וואלף האָפּ־פּער, בלענטש דופיעלד, יודזשין קאָוו־לעס, דזשאַרדזש מעקפארליין, קייט קאנדאן, ארטהור אלדרידזש, וויאָלא דזשילעט, ארטהור קונינגהאם און לו־איזע בארטהעל. מיט זיי דער כהאָר און ארקעסטער פון דעם קאסינא טהעא־טער אין נויארק.

די מייל ארדערס ווערען שוין גלייך אטענדעט אין דער פערקויף פון טי־קעטס פאנגט זיך אָן נעקסטען פרייטאג 10 אוהר פריה אין באקס אפיס.

אין וויניפּעג טהעאַטער.

פון מאנטאג אבענד שפּיעלט זיך אין וויניפּעג טהעאַטער מיט דער מיטוויר־קונג פון די פראמינענטע שוישפּיעלער „דהי מען אין דהי באקס“.

די קאמפּאני איז רייכער געווארען מיט איינינע נייע טאלענטע, אלע גוט בעוואוסטע אין זייער ליין. מר. טהויר־סטאן האל וועט זיין דער לידינג מאַן און פרענסיס בראנדט וועלכע האט פערענדיגט א סיזאן אין בראַקטאָן, מאס. וועט זיין די נייע לידינג ליידי. די איבעריגע זיינען מש. קארוועד און דזשיימס העסטערן וואס זיינען ביידע שוין דא געוועזען מיט זעקס יאהר צוריק.

סיטס ווערען יעצט שוין פערקויפט און סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין באקס אפיס.

מאטינעס וועט אין די וויניפּעג גע־שפּיעלט ווערען יעדען דינסטאג, דאָ־נערשטאג און שבת.

אין עמפּרעס טהעאַטער.

דאָס עמפּרעס טהעאַטער אַנאָנסירט איבעראַל אַז דאָס איז דאָס איינציגע פּלאַץ וואוהין אַלע געהען. און דאָס איז גאַנץ ריכטיג. דען דאָס איינציגע טהעאַטער וואו מען קען זיך אַמהירען גרויסארטיג איז די עמפּרעס טהעאַטער וואו אַלע וואָך איז א רייכע פּראָגראַם פון די בעסטע אַרטיסטען אויף דער וואָדעוויל ביהנע. דאָס עמפּרעס טהעאַטער געווינט אַלע וואָך, אַלע טאָג נייע סימפּאַטייזער און פּאַטראָנייזער, דען מען ווייס איבעראַל אַז די עמפּרעס בעמיהעט זיך צופריעדענצושטעלען איהרע בעזוכער אויף׳ן בעסטען אופן. געהט איין מאָל אין די עמפּרעס און איהר פערבלייבט איהר שטענדיגער פּאַטראָנייזער.

אויף נעקסטע וואָך האט די עמפּרעס פאַר אייך אַ זעהר רייכע פּראָגראַם. זעהט דעם אַדווערטייזמענט אין דיזער צייטונג און איהר וועט זיך איבערציי־גען אין די ריכטיגקייט. אין די עמפּרעס ווערט געשפּיעלט דריי מאָל טעגליך.

אגרימענט פאר סייל.

אויב איהר ווילט פערקויפען אייער אגרימענט אויף א הויז, לאט א. ד. גל. דאן ווענדעט זיך צו אונז וואו איהר וועט בעהאנדעלט ווערען ארענטליך.

2 אייקער לאנד אין טראנסקאנא ווערען פערקויפט בילינ אויף לייכטע אויס־צאהלונגען. זיך ווענדען צו

Gelin Bros.
North End Horse Exchange.
Cor. Main & Stella
Phone St. John 1130

צו יעדער צייט, ביי יעדע נעלעגענהייט

פערגעסט ניט אייער אלטען בעקאנטען

בען צימערמאַן

673 מיין סטריט

וואו איהר קריגט אלערליי שנאפּס, כרמל וויין, קאניאק, וויין א. ד. ג.

פהאן מיין 2505 43)

טרוקענע האָלץ און קוילען

קענט איהר קויפען בילינ ביי 253)

דזש. ה. מארגענשטערען.

542 סטעלא עוו. פהאן סט. דזש. 523

דעם בעסטען און ביליגסטען **גלעזער** געפינט איהר אין 236 **לאגאן** א גוטער פריים מייקער צו פיקטשורס. פהאן גערדי 133. בּרענטש 710 מאַניטאָבאַ עוועניו. 41

The Walker Canada's Finest Theatre

שפּיעלט זיך יעצט און שבת מאטינע

„עי באַטערפלאַי אָף דהי ווהיל“

געשפּיעלט א יאהר אין לאנדאן און א יאהר אין 39 סט. טהעאַטער אין נויארק אב. $1,50 — 25 ס., מאט. $1 — 25 ס.

2 וואכען אנפאנגענדיג מאנט. אקט. 14.

דהי גילבערט ענד סוליוואַן פעסטי־וואַל קאַמפּאַני

פון קאסינא טהעאַטער נויארק

דע וואלף האפּפּער

יודזשין קאולעס	בלאנשע דופיעלד
וויאלא דזשילעט	דזש. מעקפארלאן
ארטהור קונינגהאם	קייט קאנדאן
לואיזע בארטהעל	ארטהור אלדרידזש

דער ארקעסטער און כאהר פון נויאר־קער קאסינא טהעאַטער אין די גרויסע קאמיק אפּעראס

די ערשטע וואך

מאנ., דינ., מיט. אבענד און מיט. מאט.

„דהי מיקאַדאָ“.

דאנ., פרייט., שבת אב. און שבת מאט.

ה. מ. ס. פינאפאר.

צווייטע וואך

מאנ. און דינ. אבענד און מיט. מאטינע

„פּיישענס“.

מיטוואך, דאנערשטאג, פרייטאג אב.

די פּירייטס אָף פּענזענס

שבת מאטינע „דהי מיקאדא“.

מייל ארדערס צוגענומען. סיטס פערטיג פרייטאג, אקט. 11, פון 10 אוהר פריה. אב. $2 ביז 25 סענט, מאט. $1.50 ביז 25 ס.

WINNIPEG THEATRE

היינטיגע וואך ווערט געשפּיעלט

די סערוואַנט אין די האַוז

אין דער פיעסא וועלען אנטהייל נעה־מען די פראמינענטע שוישפּיעלער און

מר. טהוירסאן האל און מיס פרענסיס בראנדט

אין די הויפּט ראלען.

נעקסטע וואך וועט געשפּיעלט ווערען

דהי מען אין דהי באַקס.

טיקעטס איז שוין צו בעקומען. אויך סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין באקס אפיס.

Empress
PORTAGE AVE. EAST
DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE
WHERE EVERYBODY GOES

פון מאנטאג 14 אקטאבער 3 פארשטעלונגען טעגליך: 3 אוהר נ. מ., 8 אוהר און 9,30 אב. א דאלאר שאו פאר 10 ביז 35 סענט

דזשארדזש ב. רענא און זיינע קאמעדי סטארס אין דעם גרויסען פארס „דהי מיספיט ארמי“. טויזענד לאך אין צעהן מינוט

די פּראכטפאלע כאראקטער אקטריסע לאטי וויליאמס און א גרויסארטיגע קאמפּאני אין א בילד פון נויארקער איסט סיידער לעבען „אן סטאני גראונד“.

ווילקאמען צו דעם ליעבלינג פון די עמפּרעס וויל אאקלאנד מיט נייע סאנגס וואס דערמאהנען אן זיין אמאליגען גלאנץ

פרויען און קינדער קוקט זיך צו! קווין מעב ענד קאספאר וויאיס קלענסטע אקטריסע און דינסטע קאמיקערין

ארטיסטיק אטהלעטס דהי טהרי נערטס קונציגע אקראבאטישע פארשטעלונג

עמפּרעס קאפ, שעהנע בילדער. עמפּרעס ארק., מוזיק די גאנצע צייט.

פרייזען: אבענד 10, 20, 25 און 35 סענט, מאטינע 10, 15 און 25 סענט.

ROYAL Theatre.

אונטער א נייע מענעדזשמענט. שעהנסטע בילדער, די נייעסטע סאנגס, בעקוועמער פּלאץ

פּראגראם געביטען דריי מאל א וואך.

Dr. T. G. Moxnes

דענטיסט

אהן שמערצען מעטהאדע.

אפיס שטונדען:

פון 9 ביז 12, פון 1 ביז 6 און פון 7 ביז 8.30.

1־2 620 מיין סט. קאר. לאגאן עוו. 81

פּאַטראָנייזט אונזערע אדווערטייזערס.

ב. מילער און י. הורעוויטש

פּיפּעלס בוק סטאָרס

824 מיין סט. און 552 סעלקירק

פהאָן סט. דזשאָהן 143

לערענט די לאַנד און איהר שפּראַך.

מיר האָבען אריינגעקראגען א סטאק פון אלערהאנד אידיש-ענגלישע און רוסיש-ענגלישע מעטהאדען, ווערטערביכער און בריעפענשטע־לערס דורך וועלכע איהר קענט אין משך פון א קורצע צייט, זיך אויסלערנען שרייבען, לעזען און רעדען ענגליש אהן דער הילף פון א לעהרער. מיר האָבען אויך אלע לעהר ביכער פאר דער נייט-סקוהל, ווי רידערס, ספּעלערס, גראמערס און אלע אנדערע סקוהל זאכען. אונזערע סטארס זיינען אפען יעדען טאג (אויך זונטאג) ביז 11 אוהר.

ספּעשיל נאטיס צו שניידערס און פאריערס.

איך האָב גראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פערזיאן לאמסקינס און אטטערס. די לאמס אימפּארטיר איך זעלבסט דירעקט פון יוראפּ און זיינען שעהנע סחורה און ביים גלייכען פּרייז. די אטטערס האָב איך אין נאטירליכע קאלארס און אויך געפּלענדעט אויף פערשיעדענע פרייזען. קומט גלייך און קלויבט אויס וואס איהר ברויכט.

R. S. Robinson Importer and Exporter of Raw and Dressed Furs. 171 James Street, East. Phone Main 2311

Over Land House Furnishing Coy.

קארנער מיין און אלעקסאנדער עוועניו.

וואַרע פון בעסטע קוואליטעט פערקויפען מיר אייך אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

זעהט זיך מיט אונז בעפאר איהר קויפט. 261

אוזער לענד האַוז פארנישינג קאמפּאני.

מר. זלמן זאַסלאַווסקי׳ס נייע בוטשער שאפּ.

איך האָב געעפנט א נייע בוטשער שאפּ אין דעם זעלבען פּלאץ וואו עס איז פריהער געווען די קאאפּעראטיווע בוטשער שאפּ, קאר. האפרין און ראָ־בינסאן סט. דער מאַן וואס וועט אטענ־דען איז מר. גרשן נאָרין, ניט לאנג פון יוראפּ, איז א הויפּט ארענטליכער און פרומער מאַן וואס איז גוט בעקאנט אין דעם ליין און סטריקטלי כשר.

פלייש וועל איך האָבען דאס בעסטע אין מארקעט און די פּרייזען מעסיגע. יעדער וועט בעהאנדעלט ווערען אויף׳ן בעסטען אופן.

זלמן זאסלאווסקי.
רעז. 37 פּאוערס

Dr. ADAM CLARKE

211 סאמערסעט בלאק, 294 פּארטיידזש אפיס פהאן מיין 4644. רעז. פט. רודזש 185 אפיס שטונדען: פון 2 ביז 5, פון 7.30 ביז 8.30 מענער שוואכקייטען און קינדער קראנקהיי־טען געהיילט. 81

צו די אידען אין דער וועסט.

מר. י. סקלאָווער מאכט יעצט א טור אין וועסטערן קענעדא וואו ער וועט האלטען פארלעזונגען איבער אידישע פראגען. די יעניגע אי־דישע ארגאניזאציאנען, וואס ילעןוו אראנזשירען מיט איהם א פארלעזונג אדער צוויי, זאלען זיך גלייך שטעלען מיט איהם אין פערבינדונג.

מר. סקלאָווער וועט פאר איין וועגס אויך זאמלען נייע סובסקרייבער פאר דער צייטונג „דער איד“ און קאלעקטען ביי די אלטע סובסקרייבערס.

אדרעסירען

J. Sclover, c. o. “The Israelite”,
796 Main St., Winnipeg, Man.

וויכטיגע נייעס.

מיר זיינען מודיע אלע אידען פון וויניפּעג אז מיר האָבען אראָבגעבראכט אהער א זעהר וויכטיגען און גרויסען גאסט און דאס איז

הרב הגאון המופלא ומופלג

ר׳ יעקב יוסף גאָראָדסקי

ספרדישער רב

פון פּאלטאוואָער גובערניע, רוסלאנד.

ער איז באמת א נאה דורש און א נאה מקיים. ער האט יעדען איינעם איבעראשט מיט זיינע דרשות וואס ער האט געהאלטען.

מיר בעטען אלע אידען פון וויניפּעג זיי זאלען אלע וואך וואטשען זיינע דרשות וואס וועלען אנאנסירט ווערען אין דיזער צייטונג „דער איד“ און איהם קומען הערען. זיי וועלען האָבען אן אמת׳ן עונג רוחני.

די קאמיטע.

פּיאַנאָס פון די בעסטע קוואַליטעט

סאָל איידזשענטס

טשיקערינג	הייניס
נעיב	בעלל
נאורכעי	שערלאק מענינג

ביי אונז איז צופריעדענהייט פון׳ם קונה די גרעסטע פיטשור ביי יעדער פערהאנדלונג; און דאס קענען מיר פערזיכערען נור ווען מיר פערקויפען וואַרע פון גוטער ווערטה.

אין פּלייער פּיאַנאָס רעפּרעזענטי־רען מיר די בעוואוסטע

GOURLAY ANGELUS LINE

דא זיינען אינסטרומענטען בעריהמט אין דער וועלט פאר זייער אויסצייכנונג. יעדער — א לידער אין זיין קלאס. יעדער האט אין משך זיך ערוואָרבען פּאָפּולארי־טעט; זייער ווערטה איז אונצווייפעלהאפט. די מאנופעקטשורערס גאראנטירען און אונזער איינענע בעגלייטען יעדען אינסטרומענט. אן אונפערגלייכליך ווערטה ער־ווארטען אייך דא. שנעלע איבערצייגונג יעדען נאכפרעגער. מיר פערקויפען אויף לייכטע אויסצאהלונגען: פּיאַנאָס פון $250, $300, $350, $400, $450 און $550. פּלייערס $550, $650, $750! $850, $950. געניצטע פּיאַנאָס $75, $100, $150 און מעהר

אייערע פּיימענטס ווערען ניט געמאהנט אין צייט פון סטרייק, קראַנקען פאל, אדער ווען איהר זייט ניט בעשעפטיגט.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פּאַרטיידזש, וויניפּעג. מאַניטאָבאַ האל, נעבען פייערוועטהערס